

ПРАЋЕЊЕ ПОКАЗАТЕЉА КВАЛИТЕТА РАДА ЗДРАВСТВЕНИХ УСТАНОВА НА ТЕРИТОРИЈИ ШУМАДИЈСКОГ ОКРУГА, 2020 ГОДИНА

ПОКАЗАТЕЉИ КВАЛИТЕТА НА ПРИМАРНОМ НИВОУ ЗДРАВСТВЕНЕ ДЕЛАТНОСТИ

Показатељи квалитета који се прате у области здравствене делатности коју обављају изабрани лекари у служби за здравствену заштиту одраслог становништва јесу:

1. Процент регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили изабраног лекара
2. Однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног лекара
3. Однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код лекара
4. Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код лекара
5. Обухват регистрованих корисника старијих од 65 година вакцинацијом против сезонског грипа
6. Процент оболелих од повишеног притиска (I10-I15) код којих је на последњем контролном прегледу, вредност крвног притиска била нижа од 140/90
7. Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) који су упућени на преглед очног дна
8. Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) код којих је бар једном одређена вредност гликозирајућег хемоглобина (ХбА1ц)
9. Процент регистрованих корисника у чији је здравствени картон убележена вредност крвног притиска, индекс телесне масе – ИТМ, пушачки статус и препоручени савети за здраво понашање
10. Процент регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на крвављење у столици (хемокулт тест)
11. Процент епизода са тонзилофарингитисом (J02, J03) код којих је као прва терапија ординирана терапија пеницилином.

На нивоу ПЗЗ праћени су показатељи квалитета у области здравствене делатности коју обављају изабрани лекари у служби опште медицине, служби за здравствену заштиту деце и омладине и служби за здравствену заштиту жена.

ИЗВЕШТАЈ О ПОКАЗАТЕЉИМА КВАЛИТЕТА РАДА ИЗАБРАНИХ ЛЕКАРА У СЛУЖБИ ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ

Назив показатеља	Вредност показатеља (%)								
	ДЗ Крагујевац	ДЗ Аранђеловац	ДЗ Баточина	ДЗ Кнић	ДЗ Лапово	ДЗ Рача	ДЗ Топола	ЗЗЗЗР Крагујевац	УКУПНО Округ
Процент регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили свог изабраног лекара	74,66	76,12	90,24	97,36	81,69	31,83	72,47	-	74,91
Однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног лекара	0,79	1,37	0,47	0,88	0,89	1,08	0,76	0,89	0,89
Однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код лекара	8,91	17,51	32,37	18,07	7,3	10,66	18,47	34,9	18,52
Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код лекара	3,25	3,68	38,86	3,72	4,76	0,37	10,56	4,64	8,73
Обухват регистрованих корисника старијих од 65 година вакцинацијом против сезонског грипа	12,2	21,37	19,49	42,94	14,41	7,02	21,72	77,64	27,1
Процент оболелих од повишеног крвног притиска (I10-I15) код којих је на последњем контролном прегледу, вредност крвног притиска била нижа од 140/90	20,34	1,31	26,04	49,93	32,14	25,3	51,58	-	29,52

Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) који су упућени на преглед очног дна.	3,66	0,04	22,58	12,65	23,74	7,46	47,41	20,6	17,27
Процент оболелих од шећерне болести (E10-E14) код којих је бар једном одређена вредност гликолизираног хемоглобина (ХБА1ц).	53,7	1,64	49,92	66,38	40,14	58,82	49,7	34,23	44,32
Процент регистрованих корисника у чији је здравствени картон убележена вредност крвног притиска, индекс телесне масе - ИТМ, пушачки статус и препоручени савети за здраво понашање	26,03	1,38	85,85	13,29	25,73	1	70,42	10,96	29,33
Процент регистрованих корисника старијих од 50 година којима је урађен тест на крвављење у столицу (хемокулт тест)	1,84	1,07	4,24	2,63	6,51	0,71	3,74	1,9	2,83
Процент епизода са тонзилофарингитисом (J02, J03) код којих је као прва терапија ординирана терапија пеницилином	5,27	14,03	5,94	12,35	9,12	3,68	47,74	44,14	17,78

Показатељи квалитета који се прате у области здравствене делатности коју обавља изабрани лекар – доктор медицине специјалиста педијатрије у служби за здравствену заштиту деце и омладине јесу:

1. Процент регистрованих корисника који су из било ког разлога посетили изабраног педијатра
2. Однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног педијатра
3. Однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код педијатра
4. Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код педијатра
5. Процент епизода са акутним инфекцијама горњих дисајних путева (J00-J06) код којих је при првом прегледу преписан антибиотик
6. Процент епизода свих обољења код деце лечених антибиотицима у којима је ординирана ампулирана терапија
7. Процент предгојзне и гојазне деце у чији је здравствени картон убележен статус ухрањености и дат савет о правилној исхрани
8. Обухват деце у 15 години живота комплетном имунизацијом.

Показатељи квалитета који се прате у области здравствене делатности коју обавља изабрани лекар – доктор медицине специјалиста гинекологије у служби за здравствену заштиту жена јесу:

1. Процент регистрованих корисница које су из било ког разлога посетиле изабраног гинеколога,
2. Однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног гинеколога,
3. Однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код гинеколога,
4. Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код гинеколога,
5. Процент корисница од 25-69 година старости обухваћених циљаним прегледом ради раног откривања рака грлића материце,
6. Процент корисница од 45 до 69 година старости које су упућене на мамографију од било ког изабраног гинеколога у последњих 12 месеци.

**ИЗВЕШТАЈ О ПОКАЗАТЕЉИМА КВАЛИТЕТА РАДА ИЗАБРАНИХ ЛЕКАРА У СЛУЖБИ ЗА
ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА**

Назив показатеља	Вредност показатеља (%)							
	ДЗ Крагујевац	ДЗ Аранђеловац	ДЗ Баточина	ДЗ Кнић	ДЗ Лапово	ДЗ Рача	ДЗ Топола	333Р
Процент регистрованих корисница које су из било ког разлога посетиле свог изабраног гинеколога	25,86	35,63	47,06	75,15	37,85	28,47	49,13	25,75
Однос првих и поновних прегледа ради лечења код изабраног гинеколога	0,58	1,05	3,25	2,42	0,96	2,2	0,27	0,58
Однос броја упута издатих за специјалистичко-консултативни преглед и укупног броја посета код гинеколога	9,35	1,66	6,37	5,86	15,7	8,89	2,23	5,01
Процент превентивних прегледа у укупном броју прегледа и посета код гинеколога	55,95	24,84	65,79	34,81	45,15	54,17	26,92	34,04
Процент корисница од 25 до 69 година старости обухваћених циљаним прегледом ради раног откривања рака грлића материце	4,04	6,29	6,36	13,04	15,02	10,18	14,42	3,68
Процент корисница од 25 до 69 година старости које су упућене на мамографију од било ког изабраног гинеколога у последњих 12 месеци	2,6	1,96	4,38	3,74	13,24	3,24	29,56	17

СТОМАТОЛОШКА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА

Показатељи квалитета који се прате у стоматолошкој здравственој заштити јесу:

1. Процент деце у седмој години живота обухваћених локалном апликацијом концентрованих флуорида
2. Процент деце у дванаестој години живота обухваћених локалном апликацијом флуорида
3. Процент деце у седмој години живота са свим здравим зубима
4. Процент деце у дванаестој години живота са свим здравим сталним зубима
5. КЕП код деце у дванаестој години живота
6. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у седмом разреду основне школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија
7. Процент деце код којих је на обавезном систематском прегледу у трећем разреду средње школе утврђено присуство нелечених ортодонтских аномалија
8. Процент трудница обухваћених превентивним прегледом
9. Процент пацијената старијих од осамнаест година живота код којих је конзервативно третирана парадонтопатија
10. Процент поновљених интервенција.

Анализа показатеља стоматолошке здравствене заштите на подручју Шумадијског округа показује да се удео деце у 7. години живота са свим здравим зубима кретао у распону од 10,78% у ДЗ Аранђеловац до 93,15% у ДЗ Баточина, просек за округ 47,33%. Процент деце обухваћене локалном апликацијом флуорида је потпун за број систематски прегледане деце у свим установама Шумадијског округа.

Када је у питању орално здравље дванаестогодишњака, од укупног броја деце овог узраста 41,62% је обухваћено систематским прегледом од којих је 39,02% са здравим зубима. Највећи проценат деце у 12. години живота са свим здравим зубима је на територији општине Баточини-68,42%, а најмање у општини Лапово -19,15%. Локалном апликацијом флуорида је обухваћено 100% прегледане деце.

Присуство нелечених ортодонтских аномалија установљено је код 31,25% деце у 7. разреду основне школе и креће се од најмање 20,83% у ДЗ Аранђеловац до највише 58,82% у ДЗ Баточина. Исти индикатор квалитета праћен је код деце у трећем разреду средње школе где је установљено присуство нелечених ортодонтских аномалија код 62,07% деце на

подручју округа, а највећи проценат забележен је у Дому здравља Лапово –78,95%, а најмањи је био у Дому здравља Топола – 16,67%.

На нивоу Шумадијског округа 29,34% од укупног броја трудница је обухваћено превентивним прегледима, а обухват се кретао од 13,33% у Дому здравља Баточина до 100,00% у ДЗ Кнић и Лапово.

Процент пацијената старијих од 18 година код којих је конзервативно третирана парадонтопатија се кретао од најмање 2,36% у Дому здравља Аранђеловац до највише 3,73% у Дому здравља Топола, а просечна вредност за Шумадијски округ износи 3,04%.

Процент поновљених интервенција кретао се у распону од 0,02% у ДЗ Аранђеловац до 4,70% у Дому здравља Баточина, просек са округ – 0,15%.

ПАТРОНАЖНА СЛУЖБА

Показатељи квалитета који се прате у области здравствене делатности коју обављају поливалентне патронажне сестре јесу:

1. Просечан број патронажних посета по новорођеном детету,
2. Обухват новорођенчади првом патронажном посетом,
3. Просечан број патронажних посета по одојчету,
4. Просечан број патронажних посета по особи старијој од 65 година.

У патронажним службама Шумадијског округа остварено је 2473 првих посета новорођеном детету чиме је укупан обухват новорођенчади првом патронажном посетом на нивоу округа износио 100%.

ХИТНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЋ

Показатељи квалитета који се прате у области хитне медицинске помоћи јесу:

1. Активационо време – Време које је протекло од пријема позива за први ред хитности у диспечерском центру до предаје позива екипи за интервенцију
2. Реакционо време је време које је протекло од предаје позива екипи за интервенцију до стицања екипе на место догађаја
3. Време прехоспиталне интервенције

4. Процент извршених кардиопулмоналних реанимација у случају изненадног срчаног застоја
5. Процент извршених кардиопулмоналних реанимација у случају изненадног срчаног застоја где екипа хитне медицинске помоћи није била очевидац
6. Процент извршених кардиопулмоналних реанимација када је изненадни срчани застој наступио у присуству екипе хитне медицинске помоћи
7. Процент пацијената који су самостално решени на терену
8. Процент пацијената који су самостално решени у амбуланти хитне медицинске помоћи
9. Процент пацијената са акутним коронарним синдромом којима је отворен интравенски пут и којима је дат аналгетик еквивалент морфијуму, кисеоник, нитро препарат (у било ком облику) и ацетилсалицилна киселина (уколико нема контраиндикација за примену ових лекова)
10. Процент пацијената са акутним инфарктом миокарда са елевацијом СТ сегмента који су дијагностиковани у хитној медицинској помоћи (на терену или у амбуланти), којима је отворен интравенски пут и којима је дат аналгетик еквивалент морфијуму, кисеоник, нитро препарат (у било ком облику) и ацетилсалицилна киселина, клопидогрел и клексан (уколико нема контраиндикација за примену ових лекова) и транспортовани у најближу установу за примарну коронарну интервенцију
11. Процент пацијената са акутним инфарктом миокарда са елевацијом СТ сегмента који су дијагностиковани у хитној медицинској помоћи (на терену или у амбуланти), којима је отворен интравенски пут и којима је дат аналгетик еквивалент морфијуму, кисеоник, нитро препарат (у било ком облику) и ацетилса-лицилна киселина, клопидогрел и клексан и код којих је започета или дата пре-хоспитална тромболиза (уколико нема контраиндикација за примену ових лекова)
12. Процент индикуваног медицинског третмана на терену код пацијената са тешком траумом
13. Постојање плана за ванредне прилике.

Активационо време на нивоу округа је 1,07 минута, реакционо време 8,55 минута, време прехоспиталне интервенције 19,97 минута (Табела 4).

Табела 4. Активационо време, реакционо време и време прехоспиталне интервенције

Установа	Активационо време	Реакционо време	Време прехоспиталне интервенције
Шумадијски округ	1,07	8,55	19,97
ДЗ Аранђеловац	1	8,3	18,29
ДЗ Баточина	1	7,2	25,71
ЗХМП Крагујевац	1,24	9,42	22,55

Следећи показатељи су праћени у три дома здравља Шумадијског округа и ЗХМП Крагујевац (Табеле 5 и 6).

Табела.5. Процент успешних КПР код изненадних срчаних застоја

Установа	Процент успешних КПР у случају изненадних срчаних застоја који су се десили без присуства екипе ХМП	Процент успешних КПР у случају изненадних срчаних застоја који су се десили у присуству екипе ХМП
Шумадијски округ	2,42	58,33
ДЗ Аранђеловац	27,27	50
ДЗ Баточина	0	100
ЗХМП Крагујевац	0	60

Табела 6. Процент самостално решених случајева на терену и амбуланти

Установа	Процент самостално решених случајева на терену	Процент самостално решених случајева у амбуланти	Процент индикуваног мед. третмана код пацијената са тешком траумом
Шумадијски округ	57,33	57,35	91,67
ДЗ Аранђеловац	63,64	73,55	89,19
ДЗ Баточина	86,79	84,96	100
ЗХМП Крагујевац	54,13	47,08	93,75

Процент пацијената са АКС којима је отворен интравенски пут, дат морфијум или аналгетски еквивалент морфијуму, кисеоник, препарат нитроглицерина у било ком облику и ацетилсалицина киселина: ДЗ Аранђеловац 100%; ДЗ Баточина 100%; ЗХМП 92,42%; Шумадијски округ -94,65%.

Процент пацијената са АКС којима је отворен венски пут, дат морфијум, кисеоник, препарат нитроглицерина у било ком облику и ацетилсалицина киселина, клопидогрел, клексан -нискомолекуларни хепарин и транспортовани су у најближу установу због примарне коронарне интервенције: ДЗ Аранђеловац 81,63%; ДЗ Баточина 100%; ЗХМП 92,42%; Шумадијски округ – 89,84%.

ФАРМАЦЕУТСКА ЗДРАВСТВЕНА ДЕЛАТНОСТ - АПОТЕКА

У оквиру фармацеутске здравствене делатности у Апотеци Крагујевац, праћени су следећи показатељи:

- ▶ Процент расхода лекова и мед.средстава услед истека рока употребе – 0,01%
- ▶ Процент оспорених рецепата при наплати од РЗЗО услед грешке апотеке – 0,01%
- ▶ Процент рецепата са интервенцијом фармацеута у односу на укупан број рецепта – 0,08%
- ▶ Просечан број рецепата по фармацеуту – 19662,24
- ▶ Број рецепата приватне праксе и рецепата за лекове који нису на листи по фармацеуту – 414,02
- ▶ Број налога за медицинска средства по фармацеуту – 206,50
- ▶ Број магистралних лекова по фармацеуту – 8450,20

СПЕЦИЈАЛИСТИЧКО КОНСУЛТАТИВНЕ СЛУЖБЕ

На примарном нивоу праћени су следећи показатељи:

- Просечна дужина чекања на заказан први преглед – 11,71
- Процент заказаних посета у односу на укупан број посета – 59,20
- Процент пацијената који су примљени код лекара у року од 30 минута од времена заказаног термина – 90,48

На секундарном нивоу праћени су следећи показатељи:

- Просечна дужина чекања на заказан први преглед – 15,45
- Процент заказаних посета у односу на укупан број посета – 22,28
- Процент пацијената који су примљени код лекара у року од 30 минута од времена заказаног термина – 81,52

ПОКАЗАТЕЉИ КВАЛИТЕТА У СТАЦИОНАРНОЈ ЗДРАВСТВЕНОЈ ЗАШТИТИ

Од укупног броја лечених пацијената на територији Шумадијског округа умрло је 1356 пацијената, што чини стопу леталитета од 2,59. Стопа леталитета за Општу болницу Аранђеловац у целини износи 7,87, а за Клинички центар Крагујевац 2,43. Процент умрлих у току првих 48 сати од пријема у болницу за нивоу Шумадијског округа износио је 21,53%.

Процент подударности клиничких и обдукционих дијагноза на територији Шумадијског округа био је 100,00% док је проценат обдукованих 4,78%. У Клиничком центру Крагујевац од укупно 1303 умрлих, 70 је обдуковано што чини 5,37% обдукованих.

У 2020. години на територији Шумадијског округа лечено је 59341 болесника, остварено је 297427 болесничких дана са просечном дужином болничког лечења од 5,01 дана. Просечна дужина болничког лечења у Општој болници у Аранђеловцу је најмања на хирургији и износи 1,27 дан, а најдуже се лежи на педијатрији 3,08 дана. Ако посматрамо Клинички центар Крагујевац, најкраће се лежи на офталмологији 2,20, а најдуже на психијатријској клиници 18,03 дана.

По заузетој болничкој постељи долази у просеку 1,56 медицинских сестара у општој болници Аранђеловац и 1,29 медицинских сестара у Клиничком центру Крагујевац.

На територији Шумадијског округа у 2020. години са дијагнозом акутног инфаркта миокарда лечено је 711 пацијената од којих је умрло 36, што чини стопу леталитета од 8,16 док је проценат умрлих од инфаркта миокарда у току првих 48 сати од пријема у болницу 62,07%. Број исписаних пацијената са дијагнозом цереброваскуларног инсульта износио је 815 од којих је умрло 53, што чини стопу леталитета од 19,26 а проценат умрлих од цереброваскуларног инсульта у току првих 48 сати од пријема 62,07%. Просечна дужина болничког лечења за акутни инфаркт миокарда била је 5,06, а за цереброваскуларни инсулт 8,43.

Стопа леталитета оперисаних пацијената на нивоу округа била је 2,90. Просечан број преоперативних дана лечења износио је 1,36 а просечан број оперисаних пацијената у општој, регионалној и локалној анестезији по хирургу 47,87.

Од укупно 2556 порођаја, 730 су обављена царским резом (28,56%), 96 у епидуралној анестезији (3,76%) док порођаја уз присуство партнера није било.

Процент породиља које су имале повреду при порођају износио је 17,92 а проценат новорођенчади који су имали повреду при рађању 4,18. Просечна дужина лежања у болници за нормалан порођај износила је 4,85 дана. Током хоспитализације није умрла ниједна трудница, породиља, ни новорођенче. Породилиште опште болнице Аранђеловац и гинеколошко-акушерска клиника КЦ Крагујевац укључене су у програм «Болница пријатељ беба».

Табела 7. Показатељи квалитета рада на гинекологији и акушерству

Назив показатеља	Шумадијски округ	ОБ Аранђеловац	КЦ Крагујевац
Број порођаја	2556	410	2146
Просечна дужина лежања у болници за нормалан порођај	4,85	4	4,99
Процент породиља које су имале повреду при порођају	17,92	20,24	17,47
Број трудница и породиља умрлих током хоспитализације	0	0	0
Процент новорођенчади која су имала повреду при рађању	4,18	3,88	4,23
Број живорођене деце умрле до отпуста из болнице	0	0	0
Процент порођаја у епидуралној анестезији	3,76	8,78	2,8
Процент порођаја уз присуство партнера	0	0	0

БЕЗБЕДНОСТ ПАЦИЈЕНТА

Процедуре за нежељени догађај и нежељено дејство лекова успостављене су у свим здравственим установама. Стопа падова пацијената на нивоу округа износила је 0,15, стопа пацијената са декубитусима 0,79, стопа тромбоемболијских компликација 1,01. Кад су у питању показатељи безбедности пацијената у хирургији, била је 3 компликације услед давања анестезије (стопа 0,40), није било механичких јатрогених оштећења код хируршких интервенција, нити хируршких интервенција урађених на погрешном пацијенту, погрешном органу или страни тела. Стопа поновљених операција у истој регији за округ износи 3,62.

Стопа инциденције свих болничких инфекција на јединици интензивне неге износила је 0,44 док је стопа инциденције инфекције оперативног места 0,00.

Број рецепата са стручном грешком у прописивању лека износио је 71, а број погрешно издатих лекова на рецепт 4. Процент рецепата са административном грешком у односу на укупан број рецепата износио је 0,02.

Анализа истраживања задовољства запослених у здравственим установама Шумадијског округа за 2020. годину

Истраживање је због пандемија спроведено без фиксног датума током децембра 2020. године. Као инструмент истраживања коришћен је анонимни упитник, креиран од стране Министарства здравља Републике Србије у оквиру Програма Унапређење квалитета рада здравствених установа, а садржао је 23 питања.

Истраживањем је обухваћено 1724 запослених.

У односу на занимање највише су били заступљени здравствени радници-83,9%, потом су технички радници 6,9%, административни радници 6,4%, и најмање је било здравствених сарадника 2,8% , (табела 1).

Табела бр. 1 Структура анкетираних радника у здравственим установама Шумадијског округа према занимању

Занимање	n	%
Здравствени радник	1237	74,1
Здравствени сарадник	93	5,6
Административни радник	165	9,9
Технички радник	174	10,4
УКУПНО	1724	100

Ако посматрамо појединачно по сегментима задовољства запослених непосредном сарадњом са колегама задовољно је две трећине испитаника 79,0%, а незадовољно је 6,0% запослених.

Два питања се односе на услове рада на радном месту, а одговори показују да је више од половине (54,0%) запослених задовољно опремом за рад у служби, а готово две трећине анкетираних (67,1%) је задовољно расположивим временом за обављање задатака (табела 2).

Табела бр.2. Мишљење запослених о условима рада

Оцена	Опрема за рад		Расположиво време за обављање задатака	
	n	%	n	%
Веома незадовољан	111	6,5	72	4,2
Незадовољан	177	10,3	102	6,0
Ни задовољан ни незадовољан	457	26,6	372	21,8
Задовољан	499	29,1	521	30,5
Веома задовољан	428	24,9	626	36,6
Не односи се на мене	16	0,9	17	1,0
Укупно	1688	100	1710	100

Када је у питању финансијска надокнада за рад, својом месечном зарадом незадовољно је више од четвртине запослених (27,3%), а 20,5% испитаника је изјавило да је веома задовољно својом платом.

Табела бр.3 Мишљење запослених о могућностима професионалног развоја на послу и едукације и сарадње са претпостављенима

Оцена	Могућност професионалног развоја/ едукације		Уважавање и вредновање вашег рада од стране претпостављених	
	n	%	n	%
Веома незадовољан	202	12,0	141	5,2
Незадовољан	152	9,0	151	6,0
Ни задовољан ни незадовољан	394	23,4	347	19,7
Задовољан	450	26,7	500	42,1

Веома задовољан	406	24,1	552	24,9
Не односи се на мене	83	4,9	16	0,9
Укупно	1687	100	1707	100

Могућност избора сопственог начина рада (аутономија у послу) има 60,3% запослених, неодлучних је 21,8% а 15,7% нема ту могућност. Уважавањем и вредновањем рада је незадовољно 17,1%, а задовољан 61,6% запослених. Руковођењем и организацијом рада у установи задовољно је више од половине запослених -57,1% док је 18,1% незадовољно (табела 4).

Табела бр.4 Мишљење запослених о професионалним захтевима на послу

Оцена	Аутономија у послу		Уважавање и вредновање рада		Руковођење и организација рада у установи	
	п	%	п	%	п	%
Веома незадовољан	130	7,6	141	8,3	149	8,7
Незадовољан	139	8,1	151	8,8	160	9,4
Ни задовољан ни незадовољан	373	21,8	347	20,3	372	21,8
Задовољан	515	30,2	500	29,3	475	27,9
Веома задовољан	514	30,1	552	32,3	498	29,2
Не односи се на мене	37	2,2	16	0,9	50	2,9
Укупно	1708	100	1707	100	1704	100

Питање која се односи на напетост, стрес и притисак приликом обављања посла запослени су оценили на следећи начин: нимало (7,0%), мало (11,4%), умерено (38,7%), много (23,6%) и веома много (19,2%).

Питање која се односи на напетост, стрес и притисак приликом обављања посла у условима епидемије COVID-19 запослени су оценили на следећи начин: нимало (5,5%), мало (11,0%), умерено (31,2%), много (25,4%) и веома много (26,8%).

Једна четвртина анкетираних (75,2%) не планира да мења свој посао, док би 5,3% радило на пословима ван здравствене заштите. Свега 5,6% запослених би отишло у приватни сектор, а 13,4% би отишло у иностранство.

Узимајући све наведено у обзир, скоро три петине запослених (57,5%) је задовољна послом који сада обавља, а незадовољан је 13,8% здравствених радника.

Анализа истраживања задовољства корисника пруженом здравственом заштитом у здравственим установама Шумадијског округа за 2020. годину

Истраживање задовољства корисника у здравственим установама Шумадијског округа, спроведено је путем анкетањања корисника у домовима здравља Шумадијског округа је обављено у следећим службама: Општа медицина, Здравствена заштита деце и омладине, Здравствена заштита жена, Стоматолошка здравствена заштита деце, Специјалистичка служба интерне медицине у домовима здравља.

Служба опште медицине

У домовима здравља Шумадијског округа истраживањем у служби опште медицине је обухваћено 405 пацијената. Већи проценат анкетираних је особа мушког пола 53,3% док је 46,8% особа женског пола. Најмлађи пацијент је старости 18 година, а најстарији 90 године.

Што се тиче завршене школе више од половине испитаника је са средњом школом 52,7%, са завршеном основном 19,2%, вишом и високом 23,1% и без завршене основне школе 5,0% испитаника.

Врло лош материјални положај има 4,0%, лош материјални положај има 11,8%, највећи број пацијената је свој материјални положај оценио као осредњи 39,8% , као добар 32,3%, а 12,3% као веома добар.

Број посета изабраном лекару у служби опште медицине у последњих 12 месеци се креће од најмање једне до највише 36. Број посета лекару у приватној пракси иде од 1 до 15.

52,2% испитаника преглед код свог изабраног лекара заказује телефоном, 8,2% заказује путем апликације „Мој доктор“, а 29,1% лично.

Више од половине испитаника 52,2% је прегледано исти дан. 8,2% је прегледано након 1-5 дана, 29,1% је прегледано након 6-15 дана, а 10,4% након више од 15 дана.

Информације о здравим стиловима живота већина анкетираних корисника добија током редовне посете, као и у превентивном центру, (табела бр.1).

Табела бр.1 Начин добијања савета о здравим стиловима живота од стране изабраног лекара

Тема	Да, за време редовне посете (%)	Да, у посети превентивном центру/саветовалишту (%)	Не (%)	Није било потребно (%)	Не сећам се (%)
Правилна исхрана	52,3	11,0	12,8	16,6	7,4
Важност физичке активности	48,5	11,9	16,7	15,6	7,3

Злоупотреба алкохола	34,2	10,6	21,1	25,8	8,3
Смањење или престанак пушења	42,5	8,7	17,2	24,5	7,1
Избегавање/одбрана од стреса	45,2	11,1	15,5	21,3	6,9
Сигуран секс	23,9	10,3	22,8	27,4	15,7
Опасност од злоупотребе дрога	24,8	9,1	21,4	34,8	10,0

Када је у питању комуникација и сарадња пацијента са изабраним лекаром, испитаници су најзадовољнији квалитетом информација које добију од свог изабраног лекара о својој болести и њеном лечењу, а најмање задовољни са познавањем личне ситуације пацијента од стране изабраног лекара (табела бр.2).

Табела бр.2 Међусобна комуникација пацијента и изабраног лекара

Изјава	Веома лоше (%)	Лоше (%)	Добро (%)	Врло добро (%)	Одлично (%)
Поштовање и љубазност	6,3	5,2	14,2	27,0	47,2
Лекар познаје вашу личну ситуацију	4,6	10,6	18,5	30,0	36,2
Ваш лекар добро познаје проблеме и болести које сте раније имали	3,8	7,2	16,1	29,8	43,2
Време и пажњу које вам посвети током прегледа	4,1	5,7	16,5	29,5	44,2
Објашњења о болестима и лековима које вам прописује	3,3	6,3	18,4	28,8	43,3
Даје вам подршку и мотивише вас да се лакше изборите са здравственим проблемима	4,3	6,5	14,7	29,9	44,6

Што се тиче организације рада службе опште медицине, испитаници су најзадовољнији тиме што у хитним случајевима могу истог дана да се прегледају, а такође и викендом, док је највеће незадовољство анкетираних сматра да се дуго чека на преглед у чекаоници (табела бр.3).

Табела бр.3 Задовољство испитаника организацијом рада у служби опште медицине

Изјава	Веома лоше (%)	Лоше (%)	Добро (%)	Врло добро (%)	Одлично (%)
Радно време установе	4,4	5,2	9,0	22,0	54,0
Доступност лекара викендом ако се разболите	3,3	4,4	13,1	18,9	50,8
Доступност инвалидима и особама у колицима	2,2	4,7	12,7	22,2	39,9
Број места за седење у чекаоници	3,0	5,2	10,1	29,0	46,2
Време чекања до посете у чекаоници	2,8	6,4	16,1	28,3	40,0
Могућност телефонске комуникације са лекаром и добијања савета у току радног времена	4,1	6,6	15,1	26,3	36,2
Могућност прегледа код лекара истог дана у случају хитности	2,7	3,8	10,1	18,3	56,9
Расположивост одговарајућег кадра у установи	5,3	4,7	14,5	27,3	37,0
Интернет страницу установе	4,1	5,0	13,0	20,7	35,9
Медицинску опрему у установи	3,1	5,9	15,5	27,3	32,4
Хигијену установе	3,8	6,2	10,8	25,5	47,6
Паркинг испред установе	6,3	11,0	13,2	22,2	39,7
Процедуре у поступку жалбе код повреде права пацијената	4,7	5,5	7,7	22,5	33,5

Недостатак новца којим би платили преглед или лекове, као разлог неодласка лекару у протеклих годину дана навело је 23,1% испитаника, 66,5% анкетираних није било у тој ситуацији а 10,5% је одговорило на то питање заокруживши опцију “не односи се на мене”.

Узимајући у обзир све наведено, 38,8% испитаника је изјавило да је веома задовољно својим лекаром, проценат неодлучних 13,4%, док је 4,0% задовољно, а веома незадовољно 1,5%.

Служба за здравствену заштиту деце и омладине

У служби за здравствену заштиту деце анкетирано је 312 корисника.

Посматрано по полу 63,3% су особе женског пола, а 36,7% особе мушког пола.

Више од половине родитеља има завршену средњу школу 57,2%, родитеља са основном школом је било 8,8%, родитеља са вишом и високом школском спремом 33,0% и незавршеном основном школом 1,0%.

Свој материјални положај 3,3% анкетираних је оценило као веома лош, 9,4% испитаника је оценило као лош, осредњи је код 32,9% анкетираних, добар 47,9% и веома добар материјални положај има 6,5%.

Број посета изабраном лекару у служби за здравствену заштиту деце и омладине у последњих 12 месеци се креће од најмање једне до највише 100. Број посета лекару у приватној пракси иде од 1 до 20.

53,2% испитаника преглед код свог изабраног лекара заказује телефоном, 1,0% заказује путем апликације „Мој доктор“, а 19,2% лично.

Четири петине испитаника 84,0% је прегледано исти дан. 11,0% је прегледано након 1-5 дана, 3,0% је прегледано након 6-15 дана, а 2,0% након више од 15 дана.

Информације о здравим стилевима живота већина анкетираних корисника добија током редовне посете, као и у превентивном центру, (табела бр.1).

Табела бр.1 Начин добијања савета о здравим стилевима живота од стране изабраног педијатра

Тема	Да, за време редовне посете(%)	Да, у посети превентивном центру /саветовалишту (%)	Не (%)	Није било потребно (%)
Правилна исхрана	41,9	38,3	4,0	11,7
Важност физичке активности	35,4	35,4	9,6	14,6
Злоупотреба алкохола	9,1	35,8	12,8	31,8
Смањење или престанак пушења	10,1	35,7	11,9	33,9
Избегавање/одбрана од стреса	10,4	35,5	11,8	34,4
Сигуран секс	6,7	32,1	14,6	38,8
Опасност од злоупотребе дрога	7,0	35,2	13,0	37,0

Када је у питању комуникација и сарадња пацијента са изабраним педијатром, испитаници су најзадовољнији пажњом са којом га његов лекар слуша, а најмање задовољни са познавањем личне ситуације пацијента од стране изабраног педијатра (табела бр.2).

Табела бр.2 Међусобна комуникација одитеља/старатеља и изабраног педијатра

Изјава	Веома лоше (%)	Лоше (%)	Добро (%)	Врло добро (%)	Одлично (%)
Поштовање и љубазност	0	2,0	12,5	11,9	73,6
Лекар познаје вашу личну ситуацију	3,7	1,7	15,8	23,2	55,7
Ваш лекар добро познаје проблеме и болести које сте раније имали	6,6	2,0	13,2	18,2	59,9
Време и пажњу које вам посвети током прегледа	0,3	1,7	15,0	20,3	62,7
Објашњења о болестима и лековима које вам прописује	0,3	2,0	11,3	19,3	67,1
Даје вам подршку и мотивише вас да се лакше изборите са здравственим проблемима	0	2,3	13,6	16,2	67,9

Што се тиче организације рада службе за здравствену заштиту деце, испитаници су најзадовољнији радним временом и тиме што у хитним случајевима могу истог дана да се прегледају као и викендом. (табела бр.3).

Табела бр.3 Задовољство испитаника организацијом рада у служби за здравствену заштиту деце

Изјава	Веома лоше (%)	Лоше (%)	Добро (%)	Врло добро (%)	Одлично (%)
Радно време установе	0,3	0,3	12,8	9,5	71,5
Доступност лекара викендом ако се разболите	0,7	3,3	15,5	8,9	67,8
Доступност инвалидима и особама у колицима	6,0	3,3	15,2	9,3	45,4
Број места за седење у чекаоници	0,3	0,7	16,2	15,9	61,9
Време чекања до посете у чекаоници	0,7	1,7	13,7	14,0	66,9
Могућност телефонске комуникације са лекаром и добијања савета у	3,0	1,0	14,2	11,9	68,0

току радног времена					
Могућност прегледа код лекара истог дана у случају хитности	1,0	1,7	12,9	7,9	72,5
Расположивост одговарајућег кадра у установи	1,3	1,3	14,6	12,6	52,2
Интернет страницу установе	3,3	2,0	14,7	12,0	36,7
Медицинску опрему у установи	2,3	2,0	17,3	18,3	37,3
Хигијену установе	5,0	2,0	17,2	13,9	59,3
Паркинг испред установе	18,9	6,3	20,2	18,2	30,1
Процедуре у поступку жалбе код повреде права пацијената	3,7	1,3	14,3	8,6	46,8

Недостатак новца којим би платили преглед или лекове, као разлог неодласка лекару у протеклих годину дана навело је 6,0% испитаника, 85,3% анкетираних није било у тој ситуацији док је 8,7% је одговорило на то питање заокруживши опцију “не односи се на мене”.

Узимајући у обзир све наведено, 66,7% испитаника је изјавило да је веома задовољно изабраним педијатром. Процент незадовољних износио је 3,0%, а проценат неодлучних 15,5%. Задовољно радом педијатра је било 17,8% анкетираних.

Служба за здравствену заштиту жена

У служби за здравствену заштиту жена анкете је попунило 140 корисница старости од 14 до 89 година.

Што се тиче завршене школе највећи број анкетираних корисница је са завршеном средњом школом 62,6%, основну школу има 10,8%, са незавршеном основном школом је 1,4%, са вишом и високом стручном спремом 25,2%.

Свој материјални положај као веома лош је оценило 0,7% анкетираних, као лош 5,8%, осредњи 32,1%, као добар 54,0% и као веома добар 7,3% испитаница.

Број посета изабраном лекару у служби за здравствену заштиту жена у последњих 12 месеци се креће од најмање једне до највише 30. Број посета лекару у приватној пракси иде од 1 до 15.

60,1% испитаника преглед код свог изабраног лекара заказује телефоном, 3,6% заказује путем апликације „Мој доктор“, а 27,5% лично.

Половина испитаника 50,0% је прегледано исти дан. 25,4% је прегледано након 1-5 дана, 17,9% је прегледано након 6-15 дана, а 6,7% након више од 15 дана.

Информације о здравим стилевима живота већина анкетираних корисника добија током редовне посете, као и у превентивном центру, (табела бр.1).

Табела бр.1 Начин добијања савета о здравим стиловима живота од стране изабраног гинеколога

Тема	Да, за време редовне посете (%)	Да, у посети превентивном центру/саветовалишту (%)	Не (%)	Није било потребно (%)
Правилна исхрана	39,5	7,6	16,8	26,9
Важност физичке активности	43,9	7,3	22,0	20,3
Злоупотреба алкохола	15,7	25,0	4,3	18,6
Смањење или престанак пушења	17,1	29,3	7,1	17,1
Избегавање/одбрана од стреса	37,7	9,0	18,9	25,4
Сигуран секс	39,1	7,0	17,2	28,9
Опасност од злоупотребе дрога	15,7	22,9	5,7	14,3

Када је у питању комуникација и сарадња пацијента са изабраним гинекологом, испитаници су најзадовољнији квалитетом информација које добију од свог изабраног лекара о својој болести и њеном лечењу (табела бр.2).

Табела бр.2 Међусобна комуникација пацијенткиња и изабраног гинеколога

Изјава	Веома лоше (%)	Лоше (%)	Добро (%)	Врло добро (%)	Одлично (%)
Поштовање и љубазност	0	5,3	8,3	18,9	67,4
Лекар познаје вашу личну ситуацију	10,9	9,4	18,8	19,5	41,4
Ваш лекар добро познаје проблеме и болести које сте раније имали	3,8	4,6	13,8	20,8	56,9
Време и пажњу које вам посвети током прегледа	0,8	4,6	7,7	26,9	60,0
Објашњења о болестима и лековима које вам прописује	0,8	3,1	10,1	22,5	63,6

Даје вам подршку и мотивише вас да се лакше изборите са здравственим проблемима	2,3	4,6	10,0	19,2	63,8
---	-----	-----	------	------	------

Што се тиче организације рада службе за здравствену заштиту жена, испитанице су најзадовољније радним временом и тиме што у хитним случајевима могу истог дана да обаве преглед (табела бр.3).

Табела бр. 3 Задовољство испитаника организацијом рада у служби за здравствену заштиту жена

Изјава	Веома лоше (%)	Лоше (%)	Добро (%)	Врло добро (%)	Одлично (%)
Радно време установе	0,8	0,8	8,5	21,5	58,5
Доступност лекара викендом ако се разболите	9,5	7,9	11,9	22,2	34,9
Доступност инвалидима и особама у колицима	4,1	4,1	9,9	20,7	32,2
Број места за седење у чекаоници	1,6	4,8	14,3	19,8	53,2
Време чекања до посете у чекаоници	0,8	5,5	18,1	18,9	51,2
Могућност телефонске комуникације са лекаром и добијања савета у току радног времена	3,2	3,2	9,6	15,2	60,8
Могућност прегледа код лекара истог дана у случају хитности	0	3,1	4,7	16,5	66,1
Расположивост одговарајућег кадра у установи	0,8	4,1	11,4	27,6	51,2
Интернет страницу установе	4,8	6,3	10,3	15,9	29,4
Медицинску опрему у установи	3,1	1,6	18,9	18,1	40,9
Хигијену установе	0	4,7	9,4	22,7	57,8
Паркинг испред установе	18,1	3,1	7,1	18,1	37,0
Процедуре у поступку жалбе код	7,1	3,1	6,3	15,0	32,3

повреде права пацијената					
-----------------------------	--	--	--	--	--

Недостатак новца којим би платили преглед или лекове, као разлог неодласка лекару у протеклих годину дана навело је 6,7% испитаника, 69,2% анкетираних није било у тој ситуацији док је 7,8% је одговорило на то питање заокруживши опцију “не односи се на мене”.

Узимајући у обзир све наведено 28,6% је изјавило да је задовољно а 54,1% испитаника је веома задовољно својим лекаром, Процент веома незадовољних је 1,5%, незадовољних 1,5% док је проценат неодлучних 14,3%.

Болничке службе

Од 176 анкетираних пацијената која су користила болничку здравствену заштиту, упитник је попунило 136 пацијената. Стопа одговора корисника хоспитализованих болесника је био 97,14%. Од укупног броја хоспитализованих лица, проценат лечених на интерном одељењу је 26,47%, на хирургији 33,09%, гинекологија и акушерство 9,56%, а на рехабилитацији 19,85,1%.

У току процедуре пријема и отпуста пацијената из болнице, анкетирани су најнезадовољнији временом чекања на шалтеру, а најзадовољнији љубазношћу особља (74,8%) и временом до смештаја у собу (70,6%).

Анализом питања који се односе на информисаност пацијента уочава се висок степен упућености пацијената о њиховим правима и дужностима у току боравка на одељењу, мада још увек највише пацијената не зна на који начин може да упути приговор или жалбу у случају незадовољства 12,8%.

У целини задовољних и веома задовољних радом болнице где су завршили лечење било је 85,8%. Средња оцена је 4,25.

4. Организација и спровођење активности промоције здравља, посебно усмерена на вулнерабилне групације (труднице, мала и предшколска деца, школска деца, лица старија од 65 година живота и особе са инвалидитетом)

1. Координација здравствено-промотивних активности здравствених установа

На почетку 2021. године, израђен је годишњи извештај о реализацији здравствено васпитних активности здравствених установа за предходну годину а касније и шестомесечни извештај (за 2021. годину) и достављен је у предвиђеном року Институту за јавно здравље Србије. Извештај обухвата здравствено васпитни рад Института за јавно здравље Крагујевац (ИЗЈЗ Крагујевац), Дома здравља Крагујевац, Дома здравља Топола, Дома здравља Аранђеловац, Дома здравља Баточина, Дома здравља Лапово, Дома здравља Рача, Дома здравља Кнић. Здравствено васпитни рад и активности рада поливалентне патронажне службе се прате у 7 домова здравља.

Током дванестомесечног периода организовани су бројни састанци (са мањим бројем присутних, поштујући епидемијске мере) везани за организацију и спровођење здравствено-васпитног рада. Састанци су у континуитету организовани са домовима здравља на територији Шумадијског управног округа као и другим партнерским организацијама од интереса. Велики координативни састанци нису организовани због актуелне епидемиолошке ситуације и честог ангажовања координатора здравствено-васпитних активности (из домова здравља на нивоу округа) у Covid систему.

Највећи број активности спроведен је са сарадницима из домова здравља на нивоу округа, Скупштине града Крагујевца, Црвеног крста, Омладине ЈАЗАС-а Крагујевац, Удружења за борбу против шећерне болести, основних и средњих школа, предшколских установа, Уније студената медицинских факултета, Завода за здравствену заштиту радника, Завода за стоматологију.

Посебан акценат је стављен на реализацију здравствено-васпитних активности у заједници и обележавање датума из Календара здравља.

Свим здравственим установама, као и школама, вртићима, факултетима и другим организацијама од интереса, континуирано је дистрибуиран здравствено едукативни материјал.

Здравствено-васпитне активности организоване су у складу са епидемиолошком ситуацијом односно пандемијом и тренутним могућностима.

2. Покретање свих видова партнерства у области васпитања за здравље

У току године партнерски односи су настављени са великим бројем институција и организација - Дом здравља Крагујевац, Клинички центар Крагујевац, ЗЗЗР Застава, Дом здравља Рача, Дом здравља Баточина, Дом здравља Лапово, Дом здравља Кнић, Дом

здравља Топола, Дом здравља Аранђеволац, Црвени крст Крагујевац, Апотека Крагујевац, Завод за стоматологију Крагујевац, Омладина ЈАЗАС-а Крагујевац, Канцеларија за младе, Удружења за борбу против шећерне болести, Предшколске установе (Ђурђевдан, Нада Наумовић, Чили Вили, Авиончић), основне и средњешколе на нивоу округа, НВО Дуга, Град Крагујевац, Општина Рача, Општина Топола, Општина Лапово, Општина Баточина, Општина Кнић, Општина Аранђеловац, Универзитет у Крагујевцу и 12 факултета, РТК, радио Златоусти, Хуманитарни радио, радио Крагујевац, електронски медији (iradio, ritam grada, glas sumadije itd), РТВ Сунце, РТВ Шумадија, ЈКП Крагујевац, Фијат Крагујевац, Енергетика Крагујевац, Трнава промет Крагујевац, Метро Крагујевац итд. Здравствено-васпитни рад је од ове године је спроведен и у следећи компанијама: Унион алати Крагујевац, Застава оружје Крагујевац, Фијат Крагујевац, Текане Крагујевац. Сарадња успостављена са Зајечарским омладинским центром, Спортским савезом града Крагујевца и унапређена са Jang Feng Крагујевац, ФК Вашариште односно Друштвом за борбу против шећерне болести.

Број заједнички реализованих активности

У периоду 01.01. - 31.12.2021. године у сарадњи са локалним заједницама на нивоу округа реализоване су активности у складу са епидемиолошком ситуацијом:

► национални и међународни дан без дуванског дима, европска недеља превенције карцинома грлића материце, месец борбе против рака, светски дан деце оболеле од рака, светски дан борбе против рака, национална недеља здравља уста и зуба, светски дан здравља, светски дан срца, октобар месец правилне исхране, светски дан старијих, светски дан менталног здравља, светски дан борбе против дијабетеса, светски дан борбе против ХИВ-а, светски дан контрацепције, обележени су поред медијских активности и низом предавања и манифестација(уколико је то било могуће из епидемиолошких разлога). Посебан акценат је стављен на превенцију респираторних инфекција. Такође, спроведене су локална и национална медијска кампања о важности имунизације у превенцији Covida 19.

3. Анализа реализације здравственог васпитања у оквиру Програма промоције здравља

Током овог периода одржано је 9 едукација едукатора у области промоције здравља за 161 учесника (радно активно становништво и здравствени радници).

Такође, реализоване су 23 едукација за становништво у области промоције здравља (459 учесника-радно активно становништво, популација младих студентска популација, оболели од хроничних болести). Обухваћене теме биле су везане за превенцију хроничних незаразних болести, орално здравље.

4. Анализа реализације здравственог васпитања у оквиру Програма за спречавање и сузбијање заразних болести

Организовано је 12 едукација едукатора (108 полазника) у области превенције заразних болести (мере личне превенције, значај имунизације у борби против Covida 19 итд.) за здравствене раднике и радно активно становништво (руководство, пословође, особе задужене за заштиту на раду у радним организацијама).

Спроведено је и 27 едукација за становништво у области спречавања и сузбијања заразних болести коме је присуствовало 326 учесника (радно активно становништво, студентска популација, популација младих, општа популација. Едукације су се односиле углавном на превенцију Covida 19 односно имунизацију као и превенцију полно преносивих инфекција.

5. Активности на унапређењу здравља вулнерабилних групација

Број обухваћених школа и предшколских установа

У периоду 01.01. - 31.12.2021. године здравствено-васпитним и промотивним активностима обухваћене су 22 матичне основне школе (и велики број њихових издвојених одељења) и 11 средњих школа, Установе за децу Нада Наумовић, Ђурђевдан, које у свом саставу имају укупно 14 вртића, као и предшколске групе лоциране у основним школама, док су активности реализоване и у 6 вртића у осталим општинама на територији Шумадијског округа. Здравствено-васпитним радом су обухваћене и приватне предшколске установе (Авиончић, Чили Вили итд.).

► У основним школама здравствено-васпити рад се односио на: превенцију респираторних инфекција односно Covida 19, правилно прање руку, орално здравље, превенција хроничних незаразних болести односно здраве стилове живота итд.

► У средњим школама-превенија респираторних инфекција, репродуктивно здравље, превенција полно преносивих инфекција, превенција конзумирања психоактивних супстанци.

► Програм Здрав вртић реализује се у 14 вртића Установе за децу "Нада Наумовић и Ђурђевдан" у Крагујевцу, као и 6 вртића у Шумадијском округу.

Основни циљ програма је унапређење и очување здравља деце која бораве у предшколским установама и обезбеђење њиховог правилног раста и развоја; стицање одређених знања, вештина и облика понашања усмерених ка здрављу и здравом начину живота како деце, тако и свих који раде у предшколској установи; формирање такве животне средине у предшколској установи и њеној непосредној околини која ће у свим аспектима функционисања, живота и рада са децом бити усмерена ка здрављу; едукација здравствених радника и васпитача.

У претходном периоду посматрано је праћење спровођења програма васпитање за здравље деце у предшколским установама са следећим темама: орално здравље, правилно прање руку, превенција респираторних инфекција.

Циљне групе Програма биле су: деца узраста 3-6 година која похађају предшколске установе, здравствени радници и васпитачи, остало особље запослено у овим установама и родитељи деце која похађају ове установе.

Примењени метод рада: игра, позоришне представе, креативне радионице, цртање, интерактивна предавања, изложбе и сл.

С обзиром на мултидисциплинарни приступ програма, реализује се тимски у сарадњи са здравственим радницима ИЗЈЗ-а, Завода за стоматологију, домоова здравља, сестара задужених за превентиву и васпитача у предшколским установама.

6. Спровођење (националних и локалних кампања) за промоцију здравља и обележавање значајних датума по календару здравља.

У периоду од 01.01. – 31.12.2021. године кампање су реализоване по проширеном Календару здравља:

Европска недеља превенције рака грлића материце 18-24.01.2021.

Током спровођења кампање на територији округа одржано је већи број предавања и едукација: 2 предавања (32 здравствена радника) , 3 предавања (88 полазника, популација младих), 1 предавање (38 полазника, општа популација. Такође, пружене су бројне индивидуалне односно групне здравствено-васпитне услуге.

Овом приликом је дистрибуиран здравствено-васпитни материјал. Здравствено васпитни материјал је постављен и на сајт ИЗЈЗ. Током читаве недеље у ИЗЈЗ је био постављен штанд са здравствено васпитним материјалом где су суграђани имали прилику да се посаветују са здравственим професионалцима о начинима превенције карцинома грлића материце. Кампања је медијски пропраћена од стране локалних ТВ станица.

Континуирано се спроводи здравствено васпитни рад на ову тему кроз Саветовалиште за ХИВ и полно преносиве болести.

Национални дан борбе против пушења 31.01.2021.

Институт за јавно здравље Крагујевац у сарадњи са Домом здравља Крагујевац, Заводом за хитну медицинску помоћ, Заводом за заштиту радника Застава, Црвеним крстом Крагујевац, Апотеком Крагујевац, Удружењем за борбу против дијабетеса, Предшколским установама Ђурђевдан и Нада Наумовић, основним и средњим школама на нивоу округа и Градском управом за здравље и социјалну политику Крагујевца, обележио је "Национални дан без дуванског дима".

Организоване су следеће активности:

1. Конференција за представнике медија у Скупштини града Крагујевца, где су најављене превентивне активности које ће се спровести поводом кампање).

Одржано је 5 предавања и радионица о превенцији конзумирања цигарета у дворишту ОШ „Мирко Јовановић,, као и 3 предавања одржана од стране домова здравља.

Активности су медијски пропраћене од стране локалних медијских станица.

Предавања везана за превенцију конзумирања цигарета за децу предшколских и школских установа спроводе се континуирано током читаве године. Саветодавни рад везан за превенцију конзумирања цигарета спроводи се током читаве године у ИЗЈЗ (индивидуални и групни).

Светски дан борбе против рака 04.02.2021.

Поводом овог дана на нивоу округа организована су 6 предавања: 2(28) за здравствене раднике, 1 (12) за поулацију младих, 3(60) за адултну популацију. Активности су праћене изјавама и гостовањима на медијима. Едукативни материјал је постављен и на сајт ИЗЈЗ.

Светски дан деце оболеле од рака 15. 02. 2021.

Поводом овог датума, одржано је предавање за здравствене раднике у ИЗЈЗ поштујући епидемиолошке мере. У општини Лапово организована је манифестација у заједници - вожња бицикле кроз општину као подршка оболелима. Дистрибуиране су и значајне количине здравствено-васпитног материјала.

Национални месец борбе против рака – март

Поводом кампање, Центар за промоцију здравља у сарадњи са партнерским организацијама (на нивоу округа) организовао је 21 предавање везано за превенцију малигних болести чиме је обухваћено 306 учесника (мање групе): 5 предавања за здравствене раднике, 12, предавања за адултну популацију, 4 предавања за поулацију старијих, 1 предавање за адлесцентску популацију.

У Центру за промоцију здравља се свакоднево спроводи саветодаван рад са пушачима где значајно место заузима здравствено-васпитни рад везан за превенцију малигних болести. У саветовалишту за Хив и полно преносиве болести (при Центру за промоцију здравља) се континуирано спроводи здравствено-васпитни рад везан за превенцију малигнитета репродуктивног система поготово са популацијом младих.

Активности су праћене изјавама и гостовањима на медијима, постављањем едукативног материјала на сајт Института.

Дан женских права-08.03.2021.

Постављен је едукативни материјал на сајт ИЗЈЗ.

Светски дан бубрега-09.03.2021.

Здравствени професионалци ИЗЈЗ организовали су предавања за здравствене раднике везане за превенцију болести бубрега. На нивоу домова здравља одржано је 5 предавања: 1 за здравствене раднике, 2 за адултну популацију односно 2 предавања за популацију старијих. Активности су праћене гостовањима на локалним медијима, постављањем промотивног материјала на сајт ИЗЈЗ.

Светски дан вода 22.03.2021.

Поводом обележавања Светског дана вода, на сајт ИЗЈЗ постављен је адекватан здравствено-васпитни материјал.

Светски дан здравља – 07.04.2021.

Центар за промоцију здравља у сарадњи са домовима здравља, Скупштином града, Црврим крстом, студентским организацијама обележио је овај датум (у складу са епидемиолошком ситуацијом). Сви домови здравља и здравствене установе на нивоу округа су током предходног периода добиле адекватне информације о кампањи и нагласку на значај имунизације у превенцији Covida 19. На

нивоу града организоване су 2 маифестаије у заједници (на централним трговима на „отвореном,, поштујући епидемиолошке мере). Ова кампања је базирана на промовисању умунизаије у борби против пандемије. Организовани су и бројни медијски наступи са истим циљем. Материјал је постављен на сајт Института. Током кампање дистрибуирана је и значајна количина здтаствено-вапитног материјала.

Дан планете земље-22.4. 2021.

Обележен је постављањем едукативног материјала на сајт ИЗЈЗ, такође креирана је и постављена презентација на сајт везана за значај климатских промена.

Национална недеља здравља уста и зуба – трећа недеља маја

ИЗЈЗ Крагујевац је у сарадњи са Заводом за Стоматологију, Елмекс компанијом, предшколским установама "Нада Наумовић", "Ђурђевдан" као и Градом Крагујевцем обележио Недељу здравља уста и зуба.

Циљ обележавања Недеље здравља уста и зуба је:

- скретање пажње јавности на значај оралног здравља као важне компоненте у очувању општег здравља;
- информисање становништва о методама за спречавање болести уста и зуба;
- мобилисање свих сегмената друштва да према својим могућностима дају допринос промоцији, унапређењу и очувању здравља уста и зуба.

Организована је конференција за предствнике медија где су најављене превентивне активности.

Завод за стоматологију у сарадњи са ИЗЈЗ је креирао две презентације-једну намењену васпитачима и просветним радницима а друга деци предшколског и школског узраста. Презентације су прослеђене напред наведеним предшколским и школским установама. Током спровођења кампање, активностима је обухваћено око 1500 деце предшколског узраста и око 180 деце школског узраста. Поред технике правилног прања зуба и превентивних прегледа присутни су имали прилику да добију и пастице Елмекс произвођача. Такође, спроведено је и 17 предавања од стране домова здравља са територије оруга у циљу очувања оралног здравља.

Кампања је обележена гостовањима у медијима и постављањем едукативног материјала на сајт.

Светски дан хигијене руку у здравственим установама.

Током овог дана дистрибуиран је здравствено-вапитни материјал (постери) на тему правилно прање руку. Постери су дистрибуирани здравственим установама, предшколским и школским установама.

Светски дан биолошке разноврсности-22.05.2021.

Обележен је постављањем информација на сајт ИЗЈЗ-а.

Међународни дан без дуванског дима – 31.05.2021.

ИЗЈЗ Крагујевац је у сарадњи са Скупштином града Крагујевца, домовима здравља, Заводом за стоматологију, Заводом за здравствену заштиту радника, Заводом за хитну медицинску помоћ, средњом медицинском школом „Сестре Нинковић,, обележио - Светски дан без дуванског дима (у складу са епидемиолошким могућностима). Циљ обележавања кампање јесте скретање пажње јавности да конзумирање дувана представља значајан фактор ризика за настанак хроничних незаразних болести. Поводом овог датума реализоване су следеће активности:

- Конференција за представнике медија у Скупштини града Крагујевца,
- Одржано је 15 предавања (252 учесника) о превенцији конзумирања цигарета. Акцент је стављен на организацију здравствено-васпитног рада у већем броју радних организација – Текане доо, Јанг фенг, Трнава промет, Метро, Енергетика доо. Кампања је пропраћена медијским активностима - гостовањима на локалним телевизијским односно радио станицама као и путем електронских медија. Информације о кампањи постављене су и на сајт ИЗЈЗ.

Међународни дан деце-жртве насиља-04.06.2021.

Обележен је постављањем информација на сајт-ИЗЈЗ

Међународни дан заштите животне средине – 06.06.2021.

Обележен је постављањем информација на сајт Института.

Светски дан борбе против Хепатитиса-28.07.2021.

Обележен је постављањем здравствено-васпитног материјала у хол ИЗЈЗ током најфреквентнијег дела дана. Кроз Саветовалиште за Хив интензивирају рад за клијентима.

Светски дан становништва-11.07.2021.

Поводом овог датума, адекватан здравствено-васпитни материјал је постављен на сајт ИЗЈЗ.

Светска и Национална недеља подршке дојењу-2021.

Светска и Национална недеља подршке дојењу обележава се са циљем скретања пажње јавности на значај и предности дојења, пружања подршке дојењу чиме се унапређује здравља мајке и детета. Кампања је и прилика да се укаже на предност искључивог дојења у првих неколико месеци живота одојчета као и на значај наставка дојења уз допунску исхрану током наредних месеци живота.

У ИЗЈЗ је одржано предавање за здравствене раднике (10 радника) о значају дојења у првим месецима живота без организовања очекиване манифестације у заједници. Такође, једно предавање о значају дојења организовано је и за студентску популацију. Недеље су обележене и постављањем здравствено-васпитног материјала у хол ИЗЈЗ током најфреквентнијег дела дана. Здравствени професионалци домава здравља на нивоу округа организовали су 9 предавања везаних за значај дојења у првим месецима живота.

Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” у сарадњи са Институтом за јавно здравље Крагујевац, расписао је конкурс за избор најбољих ликовних и литерарних радова на територији Шумадијског управног округа у вези значаја дојења. Пристигли радови су прослеђени националном ИЗЈЗ.

Конкурс је део кампање Светска недеља дојења и Национална недеља промоције дојења и намењен је деци-предшколских установа и ученицима основних школа.

Светски дан срца-29.09.2021.

Светски дан срца има за циљ скретање пажње јавности да кардиоваскуларне болести тренутно представљају један од највећих јавно-здравствених проблема. Тренутна епидемија нарочито угрожава срчане болеснике и представља ризик за развој теже клиничке слике често са смртним исходом. Поводом овог датума у сарадњи са студентским парламентом Факултета медицинских наука организовано је 5 предавања која су се односила на превенцију кардиоваскуларних болести. У холу Факултет медицинских наука постављени су штандови са здравствено-васпитним материјалом који су пратили акцију. У с

Такође, јавна манифестација је организована и у сарадњи са Црвеним крстом, где су суграђани имали прилику да разговарају са здравственим професионалцима о значају превенције кардиоваскуларних болести. Студенти медицинских наука су (уз координацију Института) били присутни на више различитих пунктова на нивоу града где су спроводили здравствено-васпитни рад са присутним суграђанима. Адекватан материјал је постављен и на сајт ИЗЈЗ. У сарадњи ИЗЈЗ Србије, Центра за промоцију здравља је организовао континуирану медицинску у (едукација едукатора) о значају физичке активности у превенцији хроничних незаразних болести. Полазници едукације били су координатори здравствено-васпитних активности на нивоу округа. А на нивоу округа организовано је 5 предавања о значају превенције кардиоваскуларних болести, као и 2 јавне манифестације у заједници уз поштовање епидемиолошких мера.

Октобар месец правилне исхране и Светски дан борбе против дијабетеса

Институт за јавно здравље Крагујевац у сарадњи са домовима здравља на нивоу округа, Факултетом медицинских наука, Скупштином града, Удружењем оболелих од шећерне болести и Удружењем оболелих од целијакије организовали су конференцију за представнике медија и трибину везану за принципе правилне исхране код оболелих од дијабетеса и целијакије. Трибина је организована уз поштовање епидемиолошких мера у просторијама Друштва за борбу против шећерне болести. На трибини су се разматрали проблеми са којима се оболели од дијабетеса сусрећу током пандемије. Такође, чланови Удружења оболелих од целијакије су припремали здраве оброке прилагођене оболелима и од дијабетеса и од целијакије. За студенте Факултета медицинских наука организована су 2 предавања која су се односила на принципе правилне исхране. Свим школама на нивоу округа и предшколским установама дистрибуиран је здравствено-васпитни материјал. На нивоу округа организовано је још 10 предавања о значају правилне исхране. Ова предавања су организовали здравствени професионалци домаова здравља.

Институт за јавно здравље Србије "Др Милан Јовановић Батут" у сарадњи и координацији са Институтом за јавно здравље Крагујевац, у оквиру кампање "Октобар месец правилне исхране" и обележавања 16. октобра "Светског дана хране", расписали су

конкурс за избор најбољих ликовних и литерарних радова на територији Шумадијског управног округа у вези са правилном исхраном. Овај конкурс је део националне кампање и намењен је деци у предшколским установама и ученицима основних школа на територији Републике Србије

Месец борбе против карцинома дојке-Дај педалу раку

У Крагујевцу је одржан скуп подршке “Дај педалу раку“ коју организује Женски центар “Милица“ из Врњачке бање под покровитељством Министарства здравља, Министарства омладине и спорта, Института за јавно здравље Србије “Др Милан Јовановић - Батут“ и Института за онкологију и радиологију Србије.

Циљ и значај скупа подршке “Дај педалу раку“ је у подизању нивоа знања и скретања пажње јавности на важност скрининга, редовних прегледа и самопрегледа у борби против карцинома дојке. Испред скупштине града Крагујевца подигнута је застава на јарбол Женског центра “Милица“. Такође, на нивоу округа је одржано 8 предавања означају скрининга односно раног откривања карцинома дојке које су спровели здравствени професионалци домаова здравља.

Светски дан старијих 01.10.2021.

Међународни дан старијих особа у свету и код нас је обележен је 1. октобра, са циљем да се нагласи важност прилагођавања животног окружења потребама и способностима становника трећег доба.

У простору Друштва за борбу против шећерне болести организован је округли сто везан за превенцију хроничних незаразних болести током пандемије. Активности су присуствовали здравствени професионалци из више установа на територији града. На жалост, традиционална манифестација поводом овог датума није била организована, због забране уласка у Геронтолошке центре због епидемиолошке ситуације.

Дистрибуиран је здравствено-васпитни материјал у Геронтолошки центар и Кутак за старе Црвеног крста (због забране уласка у Геронтолошки центар из епидемиолошких разлога, није организована традиционална манифестација). На основу добијеног материјала едуковани запослени радници су обавили здравствено-васпитни рад са корисницима. Такође, у Центру за промоцију здравља одржано је предавање о значају активног старења за запослене (уз поштовање епидемиолошких мера). Адекватан материјал је постављен на сајт ИЗЈЗ. На територији круга организовано је 6 предавања везаних за активно старење и превенцију хроничних незаразних болести односно превенцију Covida у популацији старијих.

Светски дан борбе против менталног здравља-10.10.2021.

Обележавање овог дана има за циљ скретања пажње јавности о очувању менталног здравља као важне компоненте у очувању општег здравља.

Организовано су 2 предавања за популацију младих на тему очувања менталног здравља током пандемије. Одржано је и 1 предавање за запослене Центра за промоцију здравља. Предавања су организовали здравствени професионалци Центра за промоцију здравља.

ИЗЈЗ Крагујевац прикључио се акцији коју је организовао Дом здравља у Пешачкој зони (на отвореном). Током ове акције заинтересовани суграђани имали су могућност да са здравственим професионалцима разговарају о проблемима у области менталног здравља и коме могу да се обрате у случају потребе. Посебан печат акцији дали су присутни из Удружења особа са менталним сметњама - Луна. Акција је медијски пропраћена. Овом приликом поштоване су све епидемиолошке мере. На територији округа одржано је 8 предавања о значају очувања менталног здравља током пандемије.

Међународни дан борбе против сиромаштва-17.10.2021.

Обележен је постављањем адекватног материјала на сајт Института.

Светски дан превенције злостављања деце-19.11.2021.

Обележен је постављањем адекватног материјала на сајт Института.

Светски дан детета-20.11.2021.

Обележен је постављањем адекватног материјала на сајт Института.

Међународни дан борбе против насиља над женама-25.11.2021.

Обележен је постављањем адекватног материјала на сајт Института.

Светски дан особа са инвалидитетом-03.12. 2021.

Обележен је постављањем адекватног материјала на сајт.

Међународни дан људских права-10.12. 2021.

Обележен је постављањем адекватног материјала на сајт.

Међународни дан УНИЦЕФ-а-11.12. 2021.

Обележен је постављањем адекватног материјала на сајт.

Светски дан контрацепције

Организовано је 10 едукација у циљу очувања репродуктивног здравља у Саветовалишту за ХИВ и полно преносиве болести. Едукацији су присуствовали полазници узрата од 18-27. година старости. Обрађиване теме биле су: очување репродуктивног здравља, ППИ, значај тестирања на ППИ, кондом и правилна употреба, превенција нежељене трудноће. Едукације су организоване кроз рад у групи, где су полазници имали могућност да у договору са едукатором, едукације прилагоде својим потребама и

интересовањима без осећаја стигме, стида и дискриминације када су у питању ППИ. Такође, полазницима су дистрибуиране значајне количине контрацептивних средстава (презерватива). На нивоу округа организовано е 6 предавања и 1 манифестација у заједници, поштујући епидемијске мере.

7. Континуирани рад са мас медијима

ИЗЈЗ Крагујевац активности континуирано реализује током читаве године у сарадњи са медијима. Активности су представљане јавности путем различитих медијских кућа а наши суграђани, као и становници округа могли су да виде прилоге и репортаже на регионалним телевизијама. У предходном периоду фокус је стављен на извештавање јавности о свим аспектима везаним за тренутну пандемију. Ове активности су углавном спроводили здравствени професионалци Центра за контролу и превенцију болести у сарадњи са другим центрима.

Број презентација у мас медијима

► Током године обављено је више састанака са представницима локалних медија везаних за медијско извештавање. Истакнута је важност медија у обезбеђењу адекватних информација и порука о здрављу и здравим стиловима живота поготову у доба епидемије.

Број РТВ емисија са прилозима, информацијама и изјавама медијских појављивања

ИЗЈЗ континуирано извештава јавност путем медија о свим актуелним здравственим питањима. Највише прилога (око 70%) се односило на епидемиолошку ситуацију и мере превенције (Covid -19).

ТВ емисије, прилози, информације - укупно 103.

- Европска недеља превенције рака грлића материце
- Пушење и здравље
- Национални дан борбе против пушења
- Међународни дан без дуванског дима
- Недеља здравља уста и зуба
- Превенција малигних болести
- Светски дан борбе против рака
- Светски дан бубрега
- Светски дан здравља
- Исправност намирница и воде за пиће

- Мере превенције у борби против Covida - 19
- Епидемиолошка ситуација везана за Covida - 19
- Национална и локална кампања посвећена имунизацији против Covida -19.
- Очување репродуктивног здравља у популацији младих
- Светски дан срца
- Светски дан менталног здравља
- Светски дан борбе против дијабетеса
- Октобар месец правилне исхране
- Светски дан борбе против ХИВ-а
- Рад Саветовалишта за ХИВ и полно преносиве болести

Радио емисије - укупно 25.

- Национални дан борбе против пушења
- Саветодавни рад са пушачима
- Међународни дан без дуванског дима
- Светски дан бубрега
- Превенција малигних неоплазми
- Национална недеља здравља уста и зуба
- Светски дн здравља
- Мере превенције у борби против Covid инфекције
- Епидемиолошка ситуација везана за Covid инфекцију
- Национална и локална кампања посвећена имунизацији против Covida -19.
- Светски дан срца
- Светски дан борбе против ХИВ-а
- Октобар месец правилне исхране
- Светски дан борбе против дијабетеса

Електронски медији - укупно 225.

- Месец борбе против рака
- Национална недеља здравља уста и зуба
- Светски дан без дуванског дима
- Национални дан без дуванског дима
- Европска недеља превенције карцинома грлића материце
- Мере превенције у борби против Covid инфекције

- Епидемиолошка ситуација везана за Covid инфекцију
- Имунизација против Covid-a 19
- Светски дан борбе против Хив-а
- Јавне чесме
- Очување репродуктивног здравља у популацији младих

Број конференција за представнике медија - укупно 5

1. Национални дан без дуванског дима
2. Светски дан без дуванског дима
3. Недеља здравља уста и зуба
4. Очување репродуктивног здравља у популацији младих-Светски дан борбе против ХИВ-а
5. Светски дан борбе против дијабетеса

На веб страни ИЗЈЗ било је око 57 прилога на тему промоције здравља и превенције болести. Прилози су:

- Европске недеље превенције карцинома грлића материце
- Национални дан без дуванског дима
- Светски дан вода
- Март месец борбе против малигних болести
- Светски дан бубрега
- Дан планете земље
- Недеља здравља уста и зуба
- Светски дан без дуванског дима
- Међународни дан биолошке разноврсности
- Понашање становништва током летњих месеци
- Утицај повишене температуре на здравље људи
- Еколошки атлас
- Савети за заштиту здравља деце током топлог таласа
- Међународни дан против злоупотребе и кљумчарења дрогом
- Вирус-Covid 19
- Инфекције изазване Covid-om 19
- Епидемиолошка ситуација и мере превенције - Covid 19
- Правилно ношење маски и заштитне опреме током пандемије
- Најчешћа питања и одговори у вези Covid-om 19

- Значај вакцинације у превенцији Covid-ом 19
- Репродуктивно здравље у популацији младих
- Орално здравље
- Светски дан борбе против Хив-а
- Превенција Цовид-а у популацији деце школског узраста
- Полно преносиве инфекције
- Covid 19- статистички подаци
- Вратимо загрљај-Вакцинацијом до колективног имунитета
- Репродуктивно здравље
- Семинар-Физичка активност и њен утицај на здравље
- Конкурси-за избор најбољих ликовних и литерарних радова
- Светски дан срца
- Светски дан контрацепције
- Међународни дан особа са инвалидитетом
- Међународни дан мира
- Међународни дан Уницеф-а
- Светски дан старијих
- Тестирање PCR методом
- Антигенско тестирање на Covid 19
- Брзо серолошко тестирање
- Квантитативно одређивање IgG на вирус SARS-COV2, С-Протеин (RBD)
(ЗА ДИГИТАЛНИ ЗЕЛЕНИ СЕРТИФИКАТ)
- Covid 19-услови за улазак у земљу
- Светски дан превенције злостављања деце

НАПОМЕНА: поред овога на сајту се у оквиру Центра налазе и све информације везане за рад саветовалишта

Број и врста дистрибуираног материјала

У периоду од 01.01.–31.12. 2021. године дистрибуиран је велики број агитки, флајера, брошура, (око 10190). Осмишљено је, креирано и штампано око 5000 флајера везаних за превенцију полно преносивих болести. Промотивни матерјал се коонтинурано дистрибуира на нивоу округа-здравственим установама, предшколским и школским установама, невладиним оргнизацијама, јавним предузећима и осталим субјектима у области јавног здравља по потреби и могућностима.

Саветодавни рад у одвикавању од пушења

Како се у ИЗЈЗ Крагујевац спроводи саветодавни рад у одвикавању од пушења, у овом периоду обављено је 46 саветовања са пушачима. Одржан је већи број предавања о превенцији конзумирања дувана и промовисању значаја саветодавног рада.

Саветодавни рад са младима

Током предходног периода реализовано је 1009 индивидуалних посета. Одржано је и 11 радионица за младе са укупно 110 учесника. Теме се углавном односе на проблеме у комуникацији са родитељима и околином, проблеме са учењем, репродуктивним здрављем. Активности се обављају кроз индивидуални, групни здравствено-васпитни рад као и у виду радионица.

Саветовалиште за ХИВ и полно преносиве болести

У периоду од 01.01. до 31.12. 2021 . године у саветовалишту је реализована 221 посета, просечан месечни број посета је 18,41. На ХИВ су тестиране 63 особе, на Хепатитис Ц -58, а на Х епатитис Б такође - 58 особа.

Континуирано је настављена сарадња са Службом за здравствену заштиту студената, Клиником за инфективне болести КЦ Крагујевац, Окружним затвором Крагујевац, НВО Дугом Шабац, НВО Потентом, Асоцијацијом здравствених медијаторки итд. Сарадња је отпочела и са Тимочким омладинским центром.

Координација, планирање, организација и спровођење активности промоције здравља које су посебно усмерене на осетљиве групације становништва
Израда компаративних анализа, задато од стране МЗ у оквиру планско извештајног обрасца за програм број 4

Специфични циљ 1. Едукација становништва у здравственим установама

Исход: Компаративна анализа о спровођењу здравственог васпитања и унапређењу знања становништва и посета патронажних сестара у односу на претходну, као и предходне три година, са препорукама

Структура анализе:

Структура анализе:

- Табела 1.

Табела 1.

Година	Индивидуал	Групни ЗВ	Патронажне	Патронажне	Патронажне
--------	------------	-----------	------------	------------	------------

	ни ЗВ рад (број услуга)	рад (број услуга)	посете (број посета здравом становништ ву)	посете (број посета оболелом становништ ву)	посете (укупно)
2018	129226	13692	28268	12736	41004
2019	141771	13147	26834	8519	35353
2020	117713	7897	24685	6827	31512
2021	131243	6256	28125	8437	36562

Препреку за спровођење превентивних активности представљала је немогућност уласка у све организације због епидемиолошке ситуације као и реорганизација рада запослених у самим домовима здравља који су укључени у здравствено-васпитни рад (ангажовање у Covid систему као и боловања, изолације запослених итд).

Специфични циљ 2. Едукација едукатора и становништва

Исход: Компаративна анализа унапређења знања становништва и едукатора у области промоције здравља и спречавања заразних болести у односу на претходну годину са датим препорукама

Структура анализе:

– Табела 2

Табела 2.

Година	Број семина	Број учесника	Број едука	Број учесника	Број обележен	Здрав ствен	Број насту	Број госто	Број члана	Бр.чл анака
--------	----------------	------------------	---------------	------------------	------------------	----------------	---------------	---------------	---------------	----------------

	ра за едукац ију едукат ора	семинара за едукацију едукатора	ција стано вниш тва	семинара за едукациј у становни штва	их датума из календар а здравља*	о промо тивни матер ијал* *	па на телев изији	вања на радиј у	ка у штам пи	у елект ронск им медиј има
2018	18	514	35	1087	44	10050	84	40	0	47
2019	51	2148	49	1813	30	10390	74	47	0	91
2020	22	436	48	1292	29	10900	278	53	0	250
2021	21	269	50	795	32	10190	103	25	0	225

У текстуалном делу анализе навести који су датуми обележени, као и активности кампањеНавести број дистрибуираног зв материјала. У текстуалном делу навести израду садржаја зв материјала, теме, циљне групе*

Препорука: У Табели 2, унети колону везану за електронске медије, које све више узимају примат у односу на штампане медије. Овај период је обележило 225 прилога на електронским медијима. Прилози су се првенствено односили на тренутну епидемиолошку ситуацију.

Специфичан циљ 3. Унапређење здравља вулнерабилних група

Исход: Компаративна анализа унапређења знања ученика основних и средњих школа у области промоције здравља у односу на претходну годину са датим препорукама

Кроз табелу 3 и 4 приказани су сумарни резултати ИЗЈЗ Крагујевац и Домова здравља на нивоу округа

Структура анализе:

– Табеле 3 и 4

Табела 3.

Година	Број ОШ	Број предавања	Број ученика обухваћених предавањима	Број радионица	Број ученика обухваћених радионицама
2018	22	405	17745	405	17745

2019	22	368	17958	368	17958
2020	22	260	7231	260	7231
2021	22	133	5141	133	5141

У текстуалном делу анализе навести које теме су обрађиване

Табела 4.

Година	Број СШ	Број предавања	Број ученика обухваћених предавањима	Број радионица	Број ученика обухваћених радионицама
2018	11	241	6747	241	6747
2019	11	224	7900	224	7900
2020	10	188	3358	188	3358
2021	11	93	2007	93	2007

Значајан ризик за реализацију програма представљала је епидемиолошка ситуација односно пандемија чиме су програмске активности биле значајно модификоване. Међутим, континуирано је пружана стручна помоћ како предшколским тако и школским установама у превенцији епидемије и других здравствених проблема. Само у појединим школама постојала је могућност организовања здравствено-васпитног рада намењених деци (уз строго поштовање епидемиолошких мера и присуства минималног броја деце) али је едукативни материјал дистрибуиран установама од интереса (просветним радницима, васпитачима). Установе су у складу са својим могућностима (уз упутства института) тај материјал искористиле у раду са децом.

Није постојала могућност за спровођењем здравствено-васпитног рада on line односно путем апликација.

Активности Центра за промоцију здравља у вези превенције COVIDA 19

Од почетка пандемије Центар за промоцију здравља функционише смањеним ресурсима јер је део кадра реорганизован као испомоћ Центру за контролу и превенцију болести. Такође, остали запослени из Центра су према потребама били ангажовани у пружању стручне и техничке помоћи Центру за контролу и превенцију болести поготову у анализи епидемиолошких података везаних за Covid-19 на територији округа (креирање базе у SPSS-у, статистичка обрада, анализа добијених података).

Током предходног периода Центар за промоцију здравља је континуирано вршио координацију и активно учествовао у спровођењу здравствено-васпитног рада са свим субјектима јавног здравља (здравствене установе, образовне установе, установе социјалне заштите, невладине организације, радне организације, итд). на територији округа везаних за превенцију Covida 19 у складу са могућностима и епидемиолошком ситуацијом. Сва стручна упутства о понашању, поступању и реализацији здравствено-васпитног рада током епидемије добијена од стране референтних установа на нивоу државе, благовремено су прослеђивана здравственим установама и партнерским организацијама преко здравствено-васпитних координатора на нивоу округа.

Превентивне активности су се организовале односно спроводиле путем мањих предавања, радионица, саветовања, медијских прилога, манифестација у заједници (поштујући све епидемиолошких мере) и физичким доласком у различите установе у области јавног здравља итд.

Све кампање према Календару јавног здравља и све друге здравствено-васпитне активности које су спроведене у значајном делу су биле посвећене превенцији Covida 19 и значају имунизације. Пре почетка обелажавања националних кампања према Календару јавног здравља, домовима здравља и другим партнерским организацијама на нивоу округа су даване препоруке о неопходности поштовања свих мера превенције и неопходности прилагођавања активности тренутној ситуацији односно уколико услови дозвољавају активности организовати on line (за такву активност већина организација није имала техничких могућности).

Поводом националне кампање „Вратимо загрљај до колективног имунитета“, (посвећене значају имунизације) здравствено-васпитни материјал односно флајери дистрибуисани су на нивоу округа (у складу са пристиглим количинама), такође, спот и радио „цингл“, прослеђени су свим медијским станицама на нивоу округа. Са медијском кућом Радио-Телевизија – Крагујевац (РТК) начињен је договор да се спотови емитују више пута дневно током највеће гледаности односно слушаности програма.

Поред националне кампање, на локалном нивоу спроведена је медијска кампања „Вакцинацијом до победе“, где у знаменити људи града Крагујевца кроз видео спот скретали пажњу јавности на значај имунизације. Здравствени професионалци ИЗЈЗ су допринели креирању спота и активно учествовали у њему. Ови спотови су се више пута у току дана емитовали на РТК.

Током кампања, здравствени професионалци Центра за промоцију здравља су спроводили здравствено-васпитни рад у циљу промовисања вакцинације у више радних организација- Енергетика Крагујевац, Трнава промет Крагујева, Текане Крагујевац, Метро Крагујевац, Јанг фенг Крагујевац. Овом приликом су дистрибуирани и флајери који промовишу значај вакцинације. Такође, студенти Факултета медицинских наука су учествовали у спровођењу кампања.

У сарадњи са Центром за контролу и превенцију болести обављено је више едукација односно консултација са менаџментом различитих компанија (Унион алати Крагујевац, Застава оружје Крагујевац, Фијат Крагујевац, Wacker Neuson Крагујевац) у циљу превенције епидемије на радним местима.

Кампања поводом Светског дана здравља ове године на нивоу округа је била посвећена промовисању вакцинације против Covida 19. На територији града Крагујевца организоване су 2 манифестије у заједници (на отвореном, поштујући све противепидемијске мере), где су суграђани имали прилике да се информишу о значају имунизације. Вршена је и дистрибуција здравствено-васпитног материјала. Кампања је била медијски пропраћена од стране локалних медија. Спот је постављен и на сајт ИЗЈЗ Крагујевац.

На конференцији за представнике медија поводом Светског и Националног дана без дуванског дима, Недељи здравља уста и зуба, Светски дан борбе против дијабетеса, Светски дан борбе против ХИВ-а значајан сегмент се односио на превенцију односно важност имунизације у борби против пандемије.

Здравствени професионалци Центра за промоцију здравља су током септембра осмислили и креирали адекватан здравствено-васпитни садржај у циљу примарне превенције Covida 19 намењен деци ниже школског узрата. Садржај подразумева интерактивни приступ кроз едукацију, радионицу и квиз о мерама примарне превенције. У сарадњи са Савезом за школски спорт на нивоу округа, Спортским клубом Вашариште, Друштвом за борбу против шећерне болести током септембра и октобра одржано је више оваквих едукација користећи простор Спортског клуба Вашариште (едукације су одржаване напољу, на отвореном). Едукацијом је обухваћено око 200 деце нижешколског узраста (деца која похађају основне школе на територији града Крагујевца) који су укључени у тренажне активности. Едукацији су присутствовали и родитељи, као и тренери (који су у свакодневном контакту са децом). Овакав вид здравствено-васпитних активности показао се врло практичним с обзиром на немогућност одржавања истих у школама из епидемиолошких разлога. Такође, деца су кроз здравствено-васпитни садржај (нарочитом током практичног дела-радионица, квиз) испољила висок ниво интеракције и заинтересованости за тему. Планирано је да се настави са едукацијама „на отвореном“, када временских услови буду то дозвољавали.

Сарадња са основним и средњим школама и предшколским установама је настављена према могућностима. Сатодавни рад са менаџментом школа се обављао телефонским путем, електронским путем и физичким посећивањем школа (уколико је то било могуће из епидемиолошких разлога) али се значајан сегмент односио и на дистрибуцију здравствено-васпитног материјала (постера о правилном прању руку, као и постера о мерама превенције током пандемије односно правилном коришћењу заштитних маски) школама на територији округа.

Центар за промоцију здравља у сарадњи са Студентским парламентом Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу промовисао је значај имунизације међу студентима факултета уз дистрибуцију здравствено-васпитног материјала. Такође, студенти парламента су (у складу са могућностима) значај имунизације промовисли и међу општом популацијом у координацији са институтом.

Током пандемије, континуирано је обавешавана јавност о тренутним епидемиолошким збивањима путем радио-телевизијских станица на локалном, регионалном а често и на националном нивоу (ову активност су обављали специјалисти епидемиологије).

На сајту Института за јавно здравље учествовано се поставља материјал који се односи на различите аспекте епидемије – технички подаци везани за тестирање, мере превенције, статистичке податке, спотови везани за значај имунизације (материјал су припремали здравствени професионалци Центра за контролу и превенцију болести Центра за промоцију здравља и други центри од интереса. Такође, постављен је линк преко кога се приступа сајту Института за јавно здравље Србије др Милан Јовановић Батут, као и линк за приступ сајту Covid.rs.

5. Превенција и контрола заразних болести, укључујући и национални програм имунизације

Углавном све активности планиране за 2021. годину су остварене према плану.

Очекивани ефекти - излазни резултати програма су:

- унапређење епидемиолошког надзора, сагледавањем учесталости и дистрибуције болести, анализом епидемиолошке ситуације и праћењем трендова омогућиће се благовремено уочавање агломерације/епидемије, ризикофактора повезаних са настанком болести и спровођење мера спречавања и сузбијања заразних болести.
- смањење инциденције, елиминација и ерадикација заразних болести имају директне економске ефекте кроз редукцију апсентизма, болесничких дана, односно изгубљених година живота.
- превенцијом и контролом болничких инфекција смањиће се њихов неповољан утицај на ток и исход основне болести, трајање хоспитализације и могуће компликације. Економски ефекти се огледају кроз смањење директних трошкова (дужина хоспитализације, додатне дијагностике и терапије) и индиректних трошкова (одсуствовање са посла и сл.).
- превенцијом и контролом ХИВ и других ППИ, ДПСТ, променом понашања, очекује се смањење ризика од ширења ХИВ и ППИ, а раним откривањем инфицираних и благовременим третманом, продужетак живота уз очуван квалитет.
- надзором над имунизацијом и унапређењем спровођења безбедне имунизационе праксе смањиће се ризик од појаве вакцинама превентабилних обољења, постићи очување постигнутих резултата елиминације и ерадикације, а праћењем и надзором над поствакциналним реакцијама и контраиндикацијама спречиће се њихове евентуалне социјале консеквенце, те смањити ризик од угрожавања здравља детета вакцинацијом

Комплетна 2021. година је такође обележена пандемијом COVID-а 19, болести коју је узроковао вирус SARS-COV2. Од 01.01. – 31.12. 2021. године са територије Шумадијског управног округа је детектовано 46324 позитивних особа, од чега је са територије града Крагујевца 32169 особа, из Аранђеловца је било 7062 особа, из Тополе 3500 особа, из Раче 1549, из Кнића 2444, из Баточине је било 2190 позитивних особа као и из Лапова 1170.

У читавој 2021. години детекција присуства вируса SARS-COV2 рађена је у референтној лабораторији Крагуј, Института за јавно здравље Крагујевац. У току 2021. године одрађено је 48620 узорака за PCR тестирање, 2561 узорака за антигенско тестирање, 2198 узорака антитела на S protein RBD, 304 брза серолошка теста.

Екипе института за јавно здравље Крагујевац и то Центра за контролу и превенцију болести биле активно укључене од самог почетка у процес рада Кризних Штабова како за територију округа тако и за територију града Крагујевца у писању стручних упутстава и свих осталих потребних знања из актуелне области.

Током целе 2021. године спровођен је активни надзор над школама са територије Шумадијског управног округа и благовремено су давана упутства у вези са мерама за она одељења код којих је потврђена трансмисија међу ученицима. Од месеца септембра

2021. године при Батуту је оформљено Одељење за надзор над школама у Републици Србији за COVID-19, које је на основу података са терена доносило одлуку на који тип наставе се прелази на недељном нивоу.

У складу са актуелном ситуацијом екипе са ДДД послове су спровеле дешинфекцију стамбених зграде, као и дезинфекцију свих школа, вртића и јавних установа са територије Шумадијског Округа.

Екипе Института за јавно здравље Крагујевац су активно учествовале у едукацији запослених у компанијама са седиштем на територији Шумадијског управног округа, у иницирању континуираног спровођења свих мера личне и колективне заштите.

У току 2021. године су пријављене три епидемије COVID-а 19 у Универзитетском клиничком центру и то на ОРЛ одељењу, на одељењу васкуларне хирургије као и на одељењу за општу и ендокрину хирургију. Једна епидемија *Infectio intestinalis bacterialis non specificata* у дечјој играоници Окиленд. Као и *Intoxicatio alimentaris bacterialis non specificata* у ОШ Свети Сава у Аранђеловцу. У геронтолошком центру у Крагујевцу смо такође регистровали епидемију COVID-а 19.

Активно је спровођен надзор у Заводу за смештај одраслих Мале Пчелице, као и у Геронтолошком центру Крагујевац. Активна сарадња је довела до тога да је у колективним центрима постигнут висок степен обухвата вакцинацијом како међу корисницима тако и међу запосленима који о њима брину.

Вакцина против COVID-а (прва, друга и трећа доза) апликована је код 315054 особе.

У току 2021 године епидемиолози Института за јавно здравље Крагујевац дали су велики број препорука за организацију скупова, културних манифестација, и разних спортских догађаја као и концерата, како на отвореном тако и у затвореном простору у складу актуелном епидемијском ситуацијом и смерницама из стручно методолошког упутства.

Од 9.10.2017. године на снази су поштрене мере епидемиолошког надзора над малим богињама на територији Републике Србије у складу са Планом активности за одстрањивање ове болести у Републици Србији (пријава сумње, лабораторијска дијагностика, изолација и лечење оболелих, здравствени надзор, епидемиолошки надзор, вакцинација невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних лица).

У складу са предложеним мерама Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ на територији Републике Србије интензивно се спроводи вакцинација свих невакцинисаних и непотпуно вакцинисаних особа узраста од навршених 12 месеци до навршених 14 година.

У 2021. години од обољења сличних грипу пријављено је 22538 оболелих..

За потребе вакцинације становништва против грипа на територији Шумадијског округа дистрибуирано је 10000 доза Torvax flu, 12000 Vaxigrip tetra i Influvac tetra. До краја 2021. године је апликовано 1456 доза Torvax flu, 10822 доза Vaxigrip tetra, 1353 доза Influvac tetra.

6. Евиденција и праћење водећих хроничних незаразних обољења (ХНО)

У оквиру овог програма, реализоване су све активности у односу на планиране. Континуирано је вршено праћење оболевања и умирања од водећих ХНО, прикупљањем, обрадом и епидемиолошким анализом индивидуалних пријава водећих ХНО. Инциденција водећих ХНО се пратила на основу података популационих регистара малигних болести, акутног коронарног синдрома и дијабетеса. Подаци о оболевању од водећих ХНО пратили су се и на основу болничког и ванболничког морбидитета. Смртност од ових обољења анализирана се на основу података о умирању института-завода за јавно здравље, као и болничког морталитета.

Доступни резултати пројекта су:

- процена учесталости оболевања и умирања од водећих ХНО на нивоу Шумадијског округа, сагледавање епидемиолошких карактеристика оболелих и умрлих особа од ових обољења. Предикција оболевања и умирања од водећих ХНО.
- применљиви за корекцију Стратегије за превенцију и контролу ХНО у РС и акционих планова у оквиру Стратегије

Дугорочно се очекује:

- развој и одржавање популационих регистара за ХНБ
- побољшано стање популације Шумадијског округа кроз имплементацију организованих скрининг програма (и повећан број рано дијагностикованих случајева карцинома дојке, грлића материце и колоректалног карцинома, са смањењем броја оболелих).
- да из добијених информација одреди приоритете у планирању, пружању и вредновању превентивних служби за појединца и заједницу

Евентуални потенцијални ризици у току реализације пројекта су недовољност финансијских средстава и непоштовање законом прописаних обавеза пријављивања незаразних болести, од стране партнера. Планирано је побољшати координацију и сарадњу међу организацијама које спроводе поједине делове пројекта; упознати учеснике са методама праћења и евалуације програма базираног на резултатима. Евентуални проблеми би се решавали у договору са партнерима.

7. Евидентирање, прикупљање и анализа података о факторима ризика у животној средини

Активности из овог програма су у током 2021. године остварене у потпуности према планираним, и по обиму и по динамици. Праћен је квалитет ваздуха, ниво буке у комуналној средини, здравствена исправност намирница, предмета опште употребе, дијететских препарата и вода пијаћих, површинских и отпадних, вршен је хигијенско-санитарни надзор стања објеката од хигијенско епидемиолошког значаја, као потенцијалних опасности из животне средине, које носе сталан ризик по здравље, што захтева континуиран рад. Вршен је надзор над прикупљањем медицинског отпада из здравствених установа.

Вршено је евидентирање, прикупљање и анализа података о факторима ризика из животне средине који угрожавају здравље са предлогом мера и покретање заједнице за решавање проблема.

Очекивани ефекти програма:

1. Увид у стање здравствене исправности и квалитета вода, намирница, предмета опште употребе, дијететских препарата, квалитета ваздуха и нивоа комуналне буке у урбаним срединама, отпадних вода из индустријских објеката; увид у хигијенско санитарно стање објеката од хигијенско епидемиолошког значаја.
2. Покретање заједнице и решавање проблема у вези здравствене исправности и квалитета вода, намирница, предмета опште употребе, ваздуха у урбаним срединама, отпадних вода из индустријских објеката, као и нивоа комуналне буке.
3. Осавремењивање закона и пратећих прописа и усаглашавање са директивама и регулативама ЕУ и препорукама СЗО

У односу на претходну годину, испитан је приближно исти број узорка воде за пиће из јавних водовода. Када је реч о отвореним и затворним купалиштима ситуација је слична како по броју узорака, тако и по проценту неисправности. Број анализираних намирница као и предмета опште употребе је приближно исти као и раније. Штампани материјали и периодичне публикације су одрађене према плану. У оквиру школске хигијене број објеката који није задовољавао хигијенско санитарне услове је приближно исти у односу на претходну годину. Број здравствених објеката који врше диспозицију медицинског отпада преко ИЗЈЗ Крагујевац је на истом нивоу као претходне године.

8. Микробиологија јавног здравља

У оквиру овог програма реализоване су следеће активности: у циљу откривања узрочника, резервоара и пута преношења заразе у случају епидемије анализирано је 47 узорака. Имунодијагностичким методама урађено је 19 узорака (Hepatitis A, streptokok gr. A, Rubella, HIV, Clostridium dificile, респираторне инфекције, вирусни ентероколоитиси, салмонелозе). Није било микробиолошких прегледа лица која долазе из ендемских жаришта, јер није било захтева. У циљу изолације и прелиминарне идентификације метицилин резистентног Staphylococcus aureus-a (MRSA) урађено је 317 анализа, а од тога MRSA је било 39. Микробиолошка испитивања у циљу изолације и прелиминарне идентификације ванкомицин резистентног Enterococcus-a спроведена су у 18 узорка и није било ванкомицин резистентних. У циљу изолације и прелиминарне идентификације Streptococcus pneumoniae резистентног на пеницилин испитан је 1 узорак, и није био резистентни на пеницилин. У референтне лабораторије није послат ниједан узорак. Урађено је 138 Елиза тестова на HIV, HbsAg, HCV, код особа са ризиком.

Очекивани краткорочни и дугорочни ефекти:

Спровођењем раног и адекватног дијагностиковања узрочника епидемија заразних болести увођењем нових имунодијагностичких метода смањен је број испитиваних узорака стандардним микробиолошким методама. Брзом дијагностиком је смањен број оболелих.

Регистровањем резистентних изолата микроорганизама (MRSA, VRE, Streptococcus pneumoniae-смањена осетљивост на пеницилин) смањен је број изолованих MRSA у последњих пет година.

Тестирањем особа које припадају ризичним категоријама на HIV, HbsAg, HCV, омогућено је рано откривање позитивних особа.

Потенцијални ризици и предлог за њихово превазилажење:

Недовољна финансијска средства за набавку брзих и скувих дијагностикума узрочника епидемија и болничких инфекција.

Сврхисходност и одрживост програма и активности:

Спровођење лабораторијски заснованог надзора над заразним болестима и праћење појаве антимикробне резистенције значајних микроорганизама по препорукама референтне лабораторије.

Ресурси за реализацију:

У 2021. години није било значајних проблемаса ресурсима.

Закључак:

Компаративном анализом у последњих пет година установљено је смањење броја анализа у програму праћења антимикробне резистенције за Staphylococcus aureus метицилин резистентан (MRSA), ванкомицин резистентан Enterococcus и Streptococcus

pneumoniae резистентан на пеницилин. Разлог за то је што се више не раде анализе за Клинички центар Крагујевац и што су ранијих година извештавани наведени микроорганизми из изолата другог порекла (брисеви носа, урин...). Изолати који су сада приказани су из примарно стерилних регија, рана и спутума. Ове године је смањен број анализа и због новонастале ситуације у вези са пандемијом Covid -19. Број MRSA је процентуално сличан као и прошле године. У односу на претходне године у циљу откривања резервоара, узročника и пута преношења епидемија бактеријских, вирусних и паразитарних заразних болести, смањен је број узорака, а опет у вези са тренутном пандемијом. Постоји сарадња са референтним лабораторијама, али у овој години због пандемије и мањег броја пацијената није било изолата према референтним лабораторијама.

Очекивани резултати:

- Смањење броја заразних болести утроска средстава у
- Спречавање ширења бактерија лекове. на
- Смањење броја заразних болести утроска средстава у
- Спречавање ширења бактерија лекове. на

Активности којима ће се постићи планирани резултати	Назив индикатора	Број узорака I- XII 2020.	Број узорака I- XII 2021.
1.1. Микробиолошка испитивања у циљу испитивања узročника, резервоара и пута преношења заразе у случају епидемије	Број испитиваних узорака	38	47
1.2. Микробиолошки преглед лица која долазе из ендемских жаришта одређених заразних и паразитарних болести	Број испитиваних узорака	0	0
2.1. Микробиолошка испитивања у циљу изолације и прелиминарне идентификације <i>Staphylococcus aureus</i> MRSA	Број испитиваних узорака	282	317
2.2. Микробиолошка испитивања у циљу изолације и прелиминарне идентификације <i>Enterococcus Vankomicin R</i>	Број испитиваних узорака	13	18
2.3. Микробиолошка испитивања у циљу изолације и прелиминарне идентификације <i>Streptococcus pneumoniae</i> Penicillin R	Број испитиваних узорака	2	1
3. Активност лабораторија из мреже института/завода за јавно здравље према референтним лабораторијама	Број послатих узорака и изолата	1	0

оболелих од и смањење финансијских здравству. настанка и резистентних антимикробне

оболелих од и смањење финансијских здравству. настанка и резистентних антимикробне

KOMPARATIVNA

ANALIZA – TABELA

Godina/ Vrsta izolata:	2020.			2021.		
Staphylococcus aureus	Br. ispitanih izolata	Br. izolata rezistentnih na meticilin	Učestalost mrsa (%)	Br. ispitanih izolata	Br. izolata rezistentnih na meticilin	Učestalost mrsa (%)
	282	16	(5,6%)	317	39	12,30
Enterococcus sp.	Br. ispitanih izolata	Br. izolata rezistentnih na vankomicin	Učestalost vre (%)	Br. ispitanih izolata	Br. izolata rezistentnih na vankomicin	Učestalost vre (%)
	13	0	/	18	/	/
Streptococcus pneumoniae	Br. ispitanih izolata	Br. izolata penicilin umereno osetljiv/neosetljiv	Učestalost (%)	Br. ispitanih izolata	Br. izolata penicilin umereno osetljiv/neosetljiv	Učestalost (%)
	2	0	/	1	0	14,28%

9. Одржавање спремности за ванредна стања: природне несреће, епидемије и несреће и катастрофе изазване људским фактором и пандемија грипа

Активности из овог програма су остварене у потпуности према планираним, кроз одржавање спремности за ванредна стања: природне несреће, епидемије, несреће и катастрофе изазване људским фактором кроз одржавање одговарајућих кадровских и организационих капацитета за правовремено откривање акциденталних ситуација, епидемија, природних катастрофа и реаговање у смислу њиховог сагледавања, процене ефеката и деловања ради смањења последица, превенције нових штетних ефеката и сузбијања болести, посебно заразних. Учешће пре и током ванредних ситуација у органима локалне самоуправе задуженим за планирање и спровођење мера у ванредним ситуацијама.

Очекивани резултати:

- Правовремено, одговарајуће и ефикасно поступање у циљу решавања здравствених проблема, откривања, уклањања и/или умањења ризика за здравље
- Јачање основних функција јавног здравства и предузимање мера за превенцију болести и повреда.
- Процена здравственог стања становништва ради усмеравања превентивних активности које ће обезбедити смањење морбидитета и морталитета становништва.
- Унапређење здравствене заштите за боље здравље угрожених групација становништва и особа оболелих од болести од већег социјално-економског значаја
- Унапређење услуга у области јавног здравља
- Равномерно остваривање здравствене заштите становника угроженог подручја.

Комплетна 2021. година је такође обележена пандемијом COVID-а 19, болести коју је узроковао вирус SARS-COV2. Од 01.01. – 31.12. 2021. године са територије Шумадијског управног округа је детектовано 46324 позитивних особа, од чега је са територије града Крагујевца 32169 особа, из Аранђеловца је било 7062 особа, из Тополе 3500 особа, из Раче 1549, из Кнића 2444, из Баточине је било 2190 позитивних особа као и из Лапова 1170.

У читавој 2021. години детекција присуства вируса SARS-COV2 рађена је у референтној лабораторији Крагуј, Института за јавно здравље Крагујевац. У току 2021. године одрађено је 48620 узорака за PCR тестирање, 2561 узорака за антигенско тестирање, 2198 узорака антитела на S protein RBD, 304 брза серолошка теста.

У 2021. год од краја априла бележи се евидентан пад броја оболелих. Средином месеца августа поново долази до пораста позитивних лица што се наставља и у септембру и октобру. Током новембра и децембра бележи се пад инфицираних. У структури оболелих доминирају невакцинисане особе. наставио и у новембру где последњих дана у месецу бележимо преко 400 позитивних особа. Тај тренд се одржава и почетком децембра, где 1. децембра бележимо и највећи број новооткривених инфицираних особа у

једном дану (537). У другој недељи децембра региструје се благи пад броја новооткривених случајева у односу на претходни период и тај пад се наставио до краја децембра. Последњег дана у години број новооткривених случајева је био 157.

Што се тиче превентивних мера ИЗЈЗ Крагујевац апелује на грађане да се понашају одговорно и препоручује да се стриктно придржавају свих мера предострожности и упутстава надлежне епидемиолошке службе као што су: држање дистанца, ношење заштитних маски, одржавање личне и хигијене простора. Поред ових основних превентивних мера, оно на чему инсистирамо је да је вакцинација кључна здравствена услуга која штити осетљиве особе од болести које се могу спречити вакцинацијом. Вакцинацијом се штити како појединац тако и чуава заједница, а вакцинацијом се и троши мање ресурса у лечењу оболелих, тако да помаже у растерећењу здравственог система.

Једна од круцијалних превентивних мера трансмисије вируса коју свакодневно спроводи од почетка пандемије Центар за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Крагујеваца од почетка је **спровођење изолације и контрола особа које су у изолацији**, како позитивних особа, тако и њихових контаката. Свакодневно се контактирају све позитивне особе, а извештаји са њиховим контактима се прослеђују ка полицији и Санитарној инспекцији. У овој активности велику помоћ нам пружа ПУ Крагујевац.

Институт за јавно здравље Крагујевац свакодневно спроводи и здравствени надзор над основним и средњим школама на територији читавог Шумадијског округа, при чему се извештаји редовно шаљу ка ИЗЈЗ Србије. На тај начин у сваком тренутку имамо увид у број захваћених школа и број позитивне деце у њима и на основу „ **критеријума за поступање у случају појаве COVID-19 у школама** “ смернице се прослеђују школама у зависности од броја позитивне деце (да ли постоји повезаност преноса вируса у одељењима, између одељења, по сменама и о ком броју позитивних се ради).

Тренутно све школе на територији Шумадијског управног округа су на зимском распусту. Свака промена организације рада врши се на основу одлука Тима за школе кога чине представници Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства здравља и ИЗЈЗ Србије “др Милан Јовановић Батут“.

Најновије препоруке за извођење излета, екскурзија и зимовања ученика и деце у предшколским колективима-

- један од услова за извођење излета, екскурзије, као и зимовања буде одсуство потврђених или случајева сумње на Covid-19 у периоду од најмање 7 дана пре поласка;
- излете и екскурзије треба планирати у периодима ниске трансмисије и на територије у којима се региструје нижа учесталост болести (кумулативна инциденција за претходних 14 дана испод 300 случајева на 100.000 становника и да је тренд учесталости у опадању). Подаци о учесталости инфекције у свим јединицама локалне самоуправе се могу добити од територијално надлежног института/завода за јавно здравље или ИЗЈЗ Србије.

Екипе Института за јавно здравље Крагујевац и Центра за контролу и превенцију болести су активно укључене од самог почетка у процес рада Кризних Штабова како за територију округа тако и за територију града Крагујевца у писању стручних упутстава и свих осталих потребних знања из актуелне области.

У складу са актуелном ситуацијом екипе са ДДД послове су спровеле дешинфекцију стамбених зграда, као и дезинфекцију свих школа, вртића и јавних установа са територије Шумадијског Округа.

Екипе Центра за контролу и превенцију болести активно учествују у едукацији запослених у компанијама са седиштем на територији Шумадијског управног округа, у иницирању континуираног спровођења свих мера личне и колективне заштите.

У току 2021 године епидемиолози Института за јавно здравље Крагујевац дали су велики број препорука за организацију скупова, културних манифестација, и разних спортских догађаја као и концерата, како на отвореном тако и у затвореном простору у складу актуелном епидемијском ситуацијом и смерницама из стручно методолошког упутства.

Још једна од превентивних мера које је ИЗЈЗ Крагујевац реализовао јесте обилазак великих производних компанија са територије Шумадијског управног округа (15 фабрика и већих предузећа) у сарадњи са Привредном комором, како би се ризик за пренос вируса на радним местима свео на минимум. Том приликом су за сваку компанију понаособ предложене комплетне превентивне мере које су примењиване.

Центар за контролу и превенцију болести ИЗЈЗ Крагујевац је од почетка епидемије учествовао и дао саопштења за медије: 124 телевизијских појављивања, 115 радијских и преко 200 електронских медија.

Пандемија је и даље у току.

10. Планирање, организација и праћење спровођења националних програма за организовани скрининг рака у Републици Србији

У Републици Србији се бележи висока инциденција и морталитет од малигних болести, као и висока учесталост фактора ризика одговорних за њихов настанак.

Мушкарци у Републици Србији, највише оболевају од рака плућа, колоне и ректума, простате, мокраћне бешике, желуца и панкреаса. Код жена у Републици Србији најчешће локализације малигних тумора су дојка, колон и ректум, грлић материце, плућа, тело материце и желуца.

У нашој земљи, у просеку годишње од рака дојке оболи око 4000 и умре око 1600 жена. Од малигних тумора колоне и ректума годишње приближно оболи 3700 и умре 2600 људи. Сваке године, дијагноза рака грлића материце постави се код приближно 1400 жена и око 500 жена умре од овог малигног тумора.

Процењује се да се појава више од половине малигних тумора данас може спречити, превентивним активностима, контролом фактора ризика и раним откривањем болести скрининг програмима, који подразумевају организовану примену неког прегледа или теста на здравој популацији, без изражених симптома или знакова болести, у циљу што ранијег откривања болести.

Секундарна превенција - скрининг програми малигних болести представљају значајну активност предвиђену националним програмом за контролу малигних болести. Програм „Србија против рака“ (Сл.гласник РС бр 20/2009) представља интегрисану, свеобухватну, координисану и одрживу акцију друштва, усмерену на превентивне факторе ризика и друге детерминанте здравља, уз активно укључивање и одговорност свих сектора друштва на унапређењу и јачању система здравствене заштите у циљу ефикасније превенције и контроле малигних болести. У 2013. години усвојен је подзаконски акт - Уредба о националним програмима раног откривања рака дојке, рака грлића материце и колоректалног карцинома. (Сл. гласник Р.Србије 73/2013). Овом Уредбом дефинисане су улоге и задаци свих учесника у програмима организованих скрининга рака, метод спровођења програма и контрола квалитета у организованом скринингу рака за три малигне болести.

Програм „Планирање, организација и праћење спровођења националних програма за организовани скрининг рака у Републици Србији“ спроводиће се кроз активности института и завода за јавно здравље.

Дата мишљења и сагласности на Акционе планове домова здравља за спровођење програма организованог скрининга рака за све три малигне болести

Сачињени месечни извештаји о спроведеним активностима у оквиру Програма организованог скрининга рака дојке, рака грлића материце и колоректалног карцинома.

Сачињени годишњи извештаји о реализацији програма организованог скрининга за све три малигне болести

В.Д. директор
спец. др мед. Небојша Ранковић

